

**DOGARU LETIȚIA NADIA
ALBULESCU CRISTIAN-VALENTIN**

ISTORIE
Auxiliar pentru clasa a VI-a

***Reșița
2026***

**DOGARU LETIȚIA NADIA
ALBULESCU CRISTIAN-VALENTIN**

ISTORIE

Auxiliar pentru clasa a VI-a

**Reșița
2026**

Cuprins

Capitolul 1. Recapitularea cunoștințelor	1-2
1.1. Evaluare Inițială Test1	1
1.2. Evaluare Inițială Test 2	2
Capitolul 2. Europa Medievală	3-27
2.1. Viața cotidiană în Evul Mediu- familia, așezări, credință	3
2.2. Copiii în Evul Mediu- studiu de caz	7
2.3. Cavaleri și onoare	11
2.4. Catedrale și Universități	14
2.5. Europa creștină în mileniul I	20
2.6. Statele medievale-Franța, Anglia, Imperiul romano-german	21
2.7. Lumea românească și statele medievale între sec.IV-V	24
2.8. Diversitatea culturală în lumea românească	27
Capitolul 3. Călători și călătorii în Europa și Lumea Nouă	28-36
3.1. Călătoriile și percepția spațiului în Evul Mediu	28
3.2. Mariile decoperiri ale europenilor	30
3.3. Lumea nouă, cunoaștere, misionarism și exploatare	33
3.4. Civilizații precolumbiene: aztecii, incașii	34
Capitolul 4. Geneza spiritului modern	37-51
4.1. Renașterea	37
4.2. Leonardo da Vinci – studiu de caz	38
4.3. Michelangelo Buonarrotti – studiu de caz	40
4.4. Umanismul	41
4.5. Reforma și Contrareformă	43
4.6. Barocul – studiu de caz	46
4.7. Europa Modernă. Europa între sec.VII-VIII	47
4.8. Ludovic al IV-lea, Suleiman Magnificul și Petru cel Mare	49
Capitolul 5. Spre o nouă societate	52-60
5.1. Iluminismul – rațiune, drepturi, implicarea oamenilor în viața politică	53
5.2. Constituirea Statelor Unite ale Americii	55
5.3. Napoleon I și răspândirea ideilor revoluției franceze în Europa	57
5.4. Revoluția industrială – impactul în viața oamenilor	59
Capitolul 6. Legende	61-72
6.1. Cine au fost Cavalerii Templieri	61
6.2. Cântecul Nibelungilor	64
6.3. Cântecul lui Roland	66
6.4. Beowulf	67
6.5. Regele Arthur	68
6.6. Robin Hood	69
6.7. Cei trei muschetari	70
6.8. Nașterea SUA	71

Capitolul 1. Recapitularea cunoștințelor

1.1 Evaluare inițială

TEST 1

1. Scrieți care erau ocupațiile dacilor: **10p**

.....
.....

2. Încercuiți răspunsul corect

Vechii egipteni au construit în cinstea zeilor: **10p**

- a. biserici
- b. temple
- c. piramide

Primul rege al dacilor a fost: **10p**

- a. Traian
- b. Burebista
- c. Decebal

Capitala imperiului roman a fost la: **10p**

- a. București
- b. Roma
- c. Atena

Templele au fost clădiri destinate : **10p**

- a. faraonilor
- b. zeilor
- c. regilor

3. Notați cu A (adevărat) și F (fals) afirmațiile următoare: **10p**

Spartacus a fost un gladiator.
Strămoșii noștri au fost dacii și romanii.
Piramidele au fost construite de egipteni.
Capitala imperiului roman nu era la Roma.
Dacii și-au construit cetăți puternice.
(Se acordă 40 puncte din oficiu!)

TEST 2

1. Scrieți care erau ocupațiile (cel puțin 3) locuitorilor din Evul Mediu: **10 p**

.....
.....

2. Încercuți răspunsul corect: **10 p**

Meșteșugarii în epoca medievală erau organizați în:

- a) triburi
- b) bresle
- c) voievodate

Cetățile erau construite:

- a) lângă un sat
- b) pe locuri mai înalte
- c) lângă pădure

3. Enumerați cel puțin trei conducători ai țărilor române din Evul Mediu: **10 p**

.....

4. Notați cu A (adevărat) și F (fals) afirmațiile următoare: **20 p**

Capitala imperiului roman a fost la Roma.

În epoca pietrei majoritatea uneltelor erau făcute din fier

Primii oameni au trăit în peșteri.

Cea mai mare descoperire a comunei primitive a fost focul.

În epoca medievală meșteșugarii se organizau în bresle.

5. Scrie cu cifre arabe: **10 p**

VII, XX, V, XVII, XXII

.....
(Se acordă 40 puncte din oficiu!)

Cap.2. Europa Medievală
2.1. Viața cotidiană în Evul Mediu:
familia, așezările, credința, biserica, tehnologia

Societatea medievală avea un caracter rural (majoritatea locuitorilor locuiau la sate) și era formată din **3 categorii sociale**: reprezentanții Bisericii (clerul), nobilii (care locuiau în castele fortificate) și țăranii (locuitorii satelor).

Satele se formau pe lângă castelele nobililor sau în jurul bisericilor și erau înconjurate de câmpuri agricole.

Exersăm!

Privește cu atenție imaginea de mai sus și răspunde la următoarele întrebări:

Sunt asemănări între satele din Evul mediu și cele de azi?

.....

.....

Dar deosebiri? Notează-le mai jos!

.....

.....

.....

Orașele și târgurile

Ocupația principală era agricultura, creșterea animalelor, viticultura și comerțul. Apar și meșteșugarii care se organizau în bresle. Moneda era puțin folosită. Ca și tehnologie, foloseau plugul cu brăzdar de fier, moara de vânt. Treptat viața oamenilor se îmbunătățește și populația crește.

Știați că...

- *Anomaliile fenomenelor astronomice erau considerate semne pe care divinitatea le transmitea oamenilor de rând, pentru a-i avertiza cu privire la anumite evenimente.*
- *Și domnitorii ascultau semnele de sus și mulți dintre ei aveau la curtea lor astrologi și „cărți de prevestire”.*
- *Votul era prezent și în Evul Mediu. Nu la fel de extins ca și în zilele noastre, fiind întâlnit doar în câteva zone ale Europei. Oamenii călătoreau pe distanțe foarte mari. Este vorba în special de negustorii, care aduceau marfă în Europa din cele mai îndepărtate ținuturi și din Asia. Așa se face că inclusiv omul Evului Mediu a avut parte de condimentele și mătase. Nobilii din acea perioadă se delectau cu raci sau scoici. Acestea se regăseau în râuri precum Someșul.*
- *Alcoolul era prezent, însă interzis în cetate. În Transilvania se făcea „mied”, o băutură bio din apă de izvor, miere de albine fermentată și aseasonată cu plante. Aceasta însă putea fi consumată în multe zone doar în afara cetății. Acolo se regăseau și crâșmele.*
- *Efectele dezastrelor naturale erau greu de controlat în Evul Mediu. O cronică din 1600 spune că după o secetă mare care a compromis recoltele, oamenii sunt nevoiți să se hrănească cu ciori și pisici.*
- *Femeile nu aveau voie să ia nicio decizie în ceea ce privește copiii lor, atâta timp cât tatăl pruncilor era în viață. Mănăstirile aveau ateliere unde se multiplicau cărțile sfinte*

Viața pentru oamenii obișnuiți din Evul Mediu era o viață a rutinei iar activitățile se învârtteau în jurul calendarului agrar. Timpul era petrecut în special la munca câmpului pentru a avea suficientă hrană necesară supraviețuirii. Sărbătorile religioase marcau semănatul și culesul precum și ocazii când atât țăranii și nobilii se puteau odihni. Târgurile cu trubaduri și acrobați ce dădeau spectacole în stradă, negustorii ce vindeau bunuri în piața "orașului" jocuri de noroc la taverna locală, turniruri cu cavaleri locali și din străinătate, așa se distrau țăranii medievali. Nunțile medievale erau motiv de sărbătoare pentru întregul oraș. Superstițiile medievale influențau știința dar negustorii călători și cruciații întorși acasă au povestit despre culturile din Asia"

Orientul Mijlociu și Africa" care aveau cunoștințe superioare despre pământ și corpul uman. Alimentația medievală a cunoscut arome noi prin mirodeniile rare importate din

Est. În Europa de Vest s-au format școli și universități care vor ajuta societatea medievală evolueze din Evul Mediu spre Renaștere

Biserica și nobilii (seniorii) reprezentau autoritatea în Evul mediu. De obicei satele aparțineau nobililor. Primele orașe apar începând cu sec.XI.

În anul **395** a avut loc împărțirea Imperiului Roman în *Imperiul Roman de Apus* și *Imperiul Roman de Răsărit*.

În anul 754- Pepin cel scurt îl ajută pe Papă, acesta primește teritoriul din Italia centrală - statul papal.

Au loc dispute în Balcani, Italia de Sud, Sicilia asupra cui avea jurisdicție în acele zone Papa avea nevoie de sprijin și-l încoronează pe Carol cel Mare ca împarat al Apusului. Lupta pentru convertirea popoarelor aflate între cele două imperii, misiunea creștină a fost și o lupta politică.

Începând cu sec. VII Imperiul Roman de Răsărit se grecizează devenind Imperiul Bizantin iar Occidentul se latinizează.

Cauze religioase:

- Deosebiri privind constituția bisericii
- Papa credea ca ar trebui sa aiba o autoritate mai mare decat patriarhul
- Celibatul(obligatoriu pentru Occident)
- Folosirea pâinii nedospite
- Simonia(cumpărarea funcțiilor bisericești- în Apus)
- Concepțiile diferite despre ființa și unitatea bisericii
- Dorința papalității de a-și intinde stăpanirea peste întreaga biserică

Consecințele rupturii bisericii creștine au fost:

- dureaza multe secole : la 7 dec. 1965-„Declaratia comună”, citită concomitent în Catedrala Sfântul Petru (Roma) și Sfântul Gheorghe (Constantinopol) de Papa Paul al VI-lea și Patriarhul Atenagora I prin care au ridicat anatemele din 1054
- separarea bisericii creștine în biserica catolică condusa de Papă și cea ortodoxă condusa de Patriarh
- Imperiul Bizantin are probleme cu apărarea imperiului ajungând în situații disperate. Ajutorul din Apus era conditionat.
- 1204 Constantinopolul este cucerit de cruciații creștini plecați sa recupereze locurile Sfinte fapt ce va provoca o iremediabilă ruptură
- 1453 orașul va fi cucerit de turci

Familia era numeroasă deoarece alături de părinți și copii includea și bunicii. În evul mediu puțini dintre numeroșii copii nou-născuți supraviețuiau până la vârsta adultă.

Ca și alimentație, aceasta se deosebea în funcție de categoria socială din care făceau parte. Țăranii se hrăneau cu legume și cereale, iar nobilii aveau carne (vânat), pește și păsări din curte. Ca și desert, era preparat pe bază de miere și pasta de fructe. Există și o pătură a cavalerilor care luptau pentru regele lor.

*Privește cu atenție imaginea
Ce observi?*

.....

*Găsește 3 asemănări și 3
deosebiri dintre o familie de azi și
de atunci!*

.....

2.2 Copiii Evului Mediu- studiu de caz

Majoritatea copiilor nu au avut privilegiul de a trăi stilul de viață liniștit și fericit al multor copii din zilele noastre. Din cauza perioadei în care alimentația era precară, iar bolile domneau mai peste tot, durata de viață se reducea mult, majoritatea copiilor neatingând nici măcar perioada adolescenței. Mulți dintre copii nu cunoșteau joaca, pentru că li se impunea să lucreze pentru a-și ajuta familiile.

Unii istorici estimează că până la un sfert din **copiii născuți în timpurile**

medievale au murit chiar înainte de a fi trăit un an întreg. În general, cele mai multe decese infantile se produceau ca urmare a unor accidente casnice sau boli. Desigur, copiii care proveneau din familii sărace prezentau o rată mai mare a mortalității infantile, fiind dificil pentru familiile sărace să beneficieze de ajutor sau îngrijire medicală. Sugarii sănătoși erau, de obicei, văzuți ca un dar special de la Dumnezeu. Numele sfinților și ale personajelor biblice erau populare în rândul copiilor din Evul Mediu. Bebelușii erau uneori înfășați. Înfășatul reprezenta procesul de a înfășura un sugar în fâșii de pânză, cu brațele strâns lipite de corp și picioarele apropiate. Scopul înfășatului era de a ajuta membrele copilului să se dezvolte normal și drept. Copii nu erau înfășați timp îndelungat, astfel încât nu le producea rău. De exemplu, se presupune că bebelușii irlandezi din Evul Mediu nu au fost niciodată înfășați. Mama reprezenta aproape întotdeauna îngrijitorul primar al copilului, care uneori era ajutat și de alți membri ai familiei sau, în cazul în care nu putea ea însăși, se căuta o bonă care era capabilă să alăpteze. Multe fete erau abandonate la naștere deoarece erau o povară pentru părinții lor. Copiii erau lăsați nesupravegheați pentru multe ore în șir. Până la vârsta de cinci ani, copilul era tratat mai degrabă cu indiferență deoarece rata crescută a mortalității infantile făcuse ca părinții să se obișnuiască să nu se implice emoțional prea mult. Copiii erau deseori bătuți. Începând cu vârsta de șapte ani, copiii puteau fi trimiși să muncească. De multe ori se întâmpla ca fetele care munceau să fie tratate prost sau abuzate de stăpânul casei în care munceau. La 12 ani, fata era deja la vârsta măritişului. Căsătoria era o simplă tranzacție, fata fiind trimisă în casa soțului după un schimb financiar. Fetele treceau de la ceea ce era de obicei o copilărie lipsită de afecțiune și de joacă la rolul de soție și mamă deși nu ajunsese încă nici la adolescență.

Foto: Casatorie intre copii in 1697:
Marie Adelaide de Savoy, 12 ani cu
Louis,
mostenitorul legal al Frantei, 15 ani.
Mariajul a creat o alianta politica;

*Copiii Evului Mediu erau considerați inutili. Copilăria nu era idealizată așa cum este ea astăzi. Copiii, și în special cei foarte mici, nu doar că erau rareori auziți, dar nu erau nici văzuți. Pe atunci, copilăria nu era acel paradis după care toți tânjesc când sunt adulți. Despre joaca copiilor s-a scris foarte puțin, iar despre educație încă și mai puțin. Iar în ambele cazuri, când vine vorba de informațiile din surse, băieții ies în evidență, vorbindu-se prea puțin de fete. Probabil că mamele își învățau fetele un set de rugăciuni încă din copilărie, iar în familiile cu o situație socială și materială mai bună le învățau și să citească. Deși **fetele erau măritate foarte devreme**, existau cazuri în care acestea rămâneau în propria familie pentru mai mulți ani. În zonele rurale, nu era ceva neobișnuit ca fetele să rămână cu părinții, mai ales când mamele rămăseseră văduve. În acest caz, fetele adolescente deveneau un element esențial în capacitatea de muncă și supraviețuire a familiei. În schimb, în societățile urbane puține fete rămâneau acasă și, dacă nu se căsătoreau, erau trimise să muncească la o altă familie.*

***Băieții** erau considerați **apți să intre în rândul bărbaților la 14 ani**, ceea ce reprezenta vârsta majoratului și pentru un rege. Până la Renaștere școala nu era necunoscută, dar era rezervată viitorilor clerici, celor care trebuiau să cunoască limba latină, aceasta fiind limba oficială a Bisericii. După reformă, în societățile protestante,*

Foto: Henric Frederick, Prinț de Wales

copilul asista la rugăciunea colectivă a familiei, în fiecare zi. I se spunea că, mințind, furând sau neascultându-și părinții, a păcătuit. În secolele XVII - XVIII, idealul era de a pregăti pe cineva care să fie folositor mai întâi Bisericii și apoi statului. Latina nu era numai limba culturii clasice, era mai ales limba Bisericii catolice. Între meșteșugarii din orașe, în Anglia, de pildă, contractul dintre ucenic și patron prevedea ca acesta din urmă să-i predea celui dintâi cunoștințele elementare de scris, citit și educație religioasă. Așa că regimul de muncă al copiilor putea fi foarte dur (în manufacturile

de țesut, de exemplu), dar se făcea și școală, câte două ore pe zi (ziua începea la 6 dimineața și se termina la 9 seara). Tot un sistem de dresaj era și cel impus copiilor din colegii, care, pentru a fi „căliți”, erau siliți să se spele cu apă rece iarna și erau supuși pedepselor corporale

Din secolul al XVIII-lea, modelul de educație s-a schimbat. Se simte o nevoie de deschidere a sufletului adulților față de copii, ca urmare a unei reorganizări a familiei, care se izolează în casă. Fetelor li se propunea un program de învățatură potrivit pentru viitoare soții și mame: lucru manual, scris, citit, socotit, dar mai ales igienă și morală. Pentru noi, astăzi, felul în care trăiau copiii acum câteva sute de ani este aproape de neînțeles. Societatea medievală fiind una de oameni foarte tineri, unde puțini ajungeau să trăiască peste 30 de ani, copiii intrau în mijlocul adulților foarte devreme

EXERSĂM!

1. Alege varianta corectă (încercuiește)

- a) Mulți copii mureau înainte de:
- 10 ani
 - 1 an
 - 20 ani
- b) Copiii începeau să muncească de la:
- 7 ani
 - 14 ani
 - 18 ani
- c) Fetele se puteau căsători la:
- 12 ani
 - 20 ani
 - 16 ani
- d) Mama era:
- îngrijitorul principal
 - profesorul copilului
 - stăpânul casei

2. Adevărat sau Fals

Scrive A lângă propoziția adevărată și F lângă cea falsă A / F

Copiii medievali aveau mult timp de joacă.

Băieții deveneau adulți la 14 ani.

Fetele erau mai protejate decât băieții.

Școala era pentru toți copiii.

Copiii erau pedepsiți corporal.

3. Unește corect (linie)

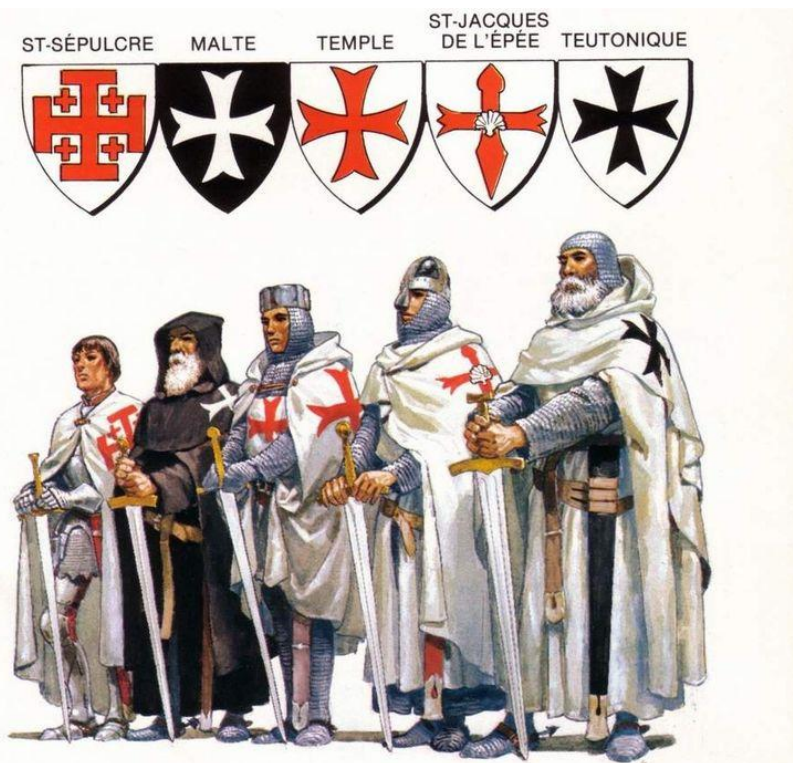
Copiii la 7 ani	muncă
Fetele la 12 ani	căsătorie
Mama	îngrijire
Băieții la 14 ani	majorat
Școala	clerici

4. Răspunde scurt (1–2 cuvinte)

1. Cine avea grijă de copil?
2. Ce făceau copiii de la 7 ani?
3. Ce se întâmpla cu multe fete la naștere?
4. La ce vârstă deveneau băieții adulți?
5. Cum era copilăria în Evul Mediu? (fericită / grea)

2.3.CAVALERI ȘI ONOARE

Cavalerii erau, în evul mediu, luptători călare, maștri ai armelor, devenind cu timpul o elită războinică, o grupare militară privilegiată. Erau nobili de obicei, dar erau și situații când nu aveau proprietăți (feude). În cadrul raporturilor suzerano-vasalice, fii vasalilor mergeau la curtea suzeranului (seniorului) pentru a deprinde mînuirea armelor.

Cum deveneai cavaler?

Viitorii cavaleri își incepeau ucenicia de la 7 ani când slujeau ca aprozi la curtea seniorului. Aici învățau scrisul, cititul, cum să se comporte la castel și cum să se lupte cu arme considerate inferioare (praștia, arcul sau bâta). La 14 ani deveneau scutieri și aveau grijă de armura, armele și caii stăpânului. Se antrenau în continuare pentru a deveni buni luptători și-l însoțeau pe seniori în războaie.

La 21 de ani erau considerați majori și puteau deveni cavaleri în cadrul unei ceremonii în cadrul căreia prestau un jurământ de fidelitate seniorului.

1. Alege varianta corectă

a) Cavalerii erau:

- țărani
- luptători călare
- negustori

b) La ce vârstă începea pregătirea?

- 7 ani
- 14 ani
- 21 ani

c) La 14 ani deveneau:

- cavaleri
- scutieri
- aprozi

d) La 21 ani:

- mergeau la școală
- deveneau cavaleri
- deveneau regi

2. Completează spațiile libere

1. Cavalerii erau luptători
2. La 7 ani copiii deveneau
3. La 14 ani deveneau
4. Scutierii aveau grijă de și cai.
5. La 21 ani deveneau cavaleri printr-o.....

3. Scrie A(Adevărat) sau F(Fals) în dreptul enunțurilor de mai jos:

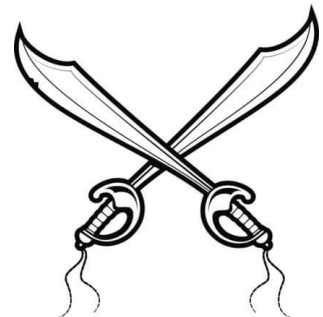
Cavalerii erau o elită militară.....

Toți cavalerii erau bogați.....

Aprozii învățau reguli de comportament.....

Scutierii mergeau la război cu seniorul.....

Cavalerii deveneau cavaleri la 14 ani.....

4. Unește corect:

7 ani

14 ani

21 ani

scutier

ceremonie

aprod

scutier

cavaler

armură și cai

jurământ

Despre cavalerii templieri- studiu de caz

CAVALERII TEMPLIERI NUMĂRAU APROXIMATIV 20.000 DE OAMENI

Acest fapt ilustrează perfect puterea și prevalența Ordinului în Evul Mediu. Mulți dintre membrii ordinului au fost soldați, alții au activat în calitate de medici. Totul era subordonat Maestrului Suprem al Templierilor, care lua toate deciziile importante, cu toate că el a fost obligat să se consulte cu personalul său, care a inclus postelnicul, adjunctul său, mareșalul și alți asistenți.

TEMPLIERII, DE FAPT, AU INVENTAT BĂNCILE.

În mod surprinzător, aceștia au inventat metoda de protecție a finanțelor, care este folosită de toate sistemele bancare moderne. Pentru a proteja pelerinii, călătorii și comercianții în împrejurimi periculoase din Ierusalim, Cavalerii înființat un sistem în care toată lumea merge în Țara Sfântă poate face ceva de valoare într-una din ramurile locale ale templierilor.

TEMPLIERII AU CONSTRUIT MULTE CLĂDIRI ÎN ÎNTREAGA EUROPĂ.

Unul dintre principalele obiective urmărite de Cavalerii Templieri a fost acela de a oferi pelerinilor un pasaj sigur în Țara Sfântă. Pentru aceasta, cavalerii au construit un număr imens de castele, fortificații și alte clădiri de pe întreg continentul european. Exemple celebre de clădiri construite de Cavalerii Templieri: Templul Templului din Londra și mănăstirea Convento de Cristo din Portugalia.

AU AVUT SIGILIUL LOR.

Așa cum se presupune că aveau o ordine și o influență mare, templierii aveau propriul lor sigiliu. Pe sigiliul tradițional al Cavalerilor Templieri, doi cavaleri sunt pe același cal, care este un simbol al jurământului de sărăcie adus la intrarea în Ordin. Sigiliul templierilor a fost folosit în locul unei semnături pentru acorduri obligatorii și documente de autentificare.

TEMPLIERII AVEAU O UNIFORMĂ PROPRIE.

Fiecare membru deplin al ordinului putea purta o tunică albă cu o cruce roșie, care era unul dintre simbolurile cele mai recunoscute ale ordinului. Culoarea albă a tunicii a simbolizat integritatea cavalerului, iar crucea roșie a însemnat dorința de a muri în luptă, fără a-și pierde demnitatea.

ERA FOARTE DIFICIL SĂ TE ALĂTURI TEMPLIERILOR.

Pentru a deveni membru al Ordinului, un om trebuia să câștige mai întâi atenția și încrederea uneia dintre comenzile templierilor. În plus, cerințele impuse membrilor actuali ai Ordinului în ceea ce privește modul lor de viață și comportament au fost foarte stricte.

ÎN CIUDA BOGĂȚIEI, VIAȚA TEMPLIERILOR ERA DESTUL DE GREU.

De la membrii ordinii, pietatea și smerenia erau așteptate în toate domeniile vieții lor. De exemplu, templierilor li s-a impus un jurământ de celibat și li s-a interzis să aibă relații cu femei.

STATUTUL ORDINULUI A CRESCUT, INCLUSIV PRIN VOINȚE.

Majoritatea templierilor, aflați pe moarte, și-au lăsat toate obiectele și pământurile la Ordin. Având în vedere că mulți dintre cavalerii templieri au reușit să construiască castele întregi în viață, după moartea lor, Ordinul posedă o bogăție fabuloasă.

TEMPLIERII AU PROTEJAT CU ADEVĂRAT ADEVĂRATUL GRAAL.

Potrivit zvonurilor, în Evul Mediu a fost găsită o ceașcă, care se presupunea că era aceeași cu cea pe care Isus Hristos a băut-o la ultima cină. Desigur, numai Cavalerii Templieri ar putea avea încredere în o astfel de relicvă. Astăzi, încă nu știm întregul adevăr, dar în catedrala din Valencia Puteți vedea o ceașcă asemănătoare cu imaginile Graalului. Desigur, ea nu are proprietăți magice.

2.4. CATEDRALE ȘI UNIVERSITĂȚI

În preajma anului 1000, construcția de biserici capătă un avânt deosebit. La ridicarea acestora contribuiau toți locuitorii așezării. Pentru ridicarea unei catedrale se organiza un adevărat șantier. Arhitecți, meșteri, lucrători, colaborau cu episcopii locali pentru ridicarea edificiului. Construcția multor catedrale a durat mai mult de un secol!

I. CATEDRALELE:

Sunt biserici de dimensiuni mari unde slujba este făcută de episcop

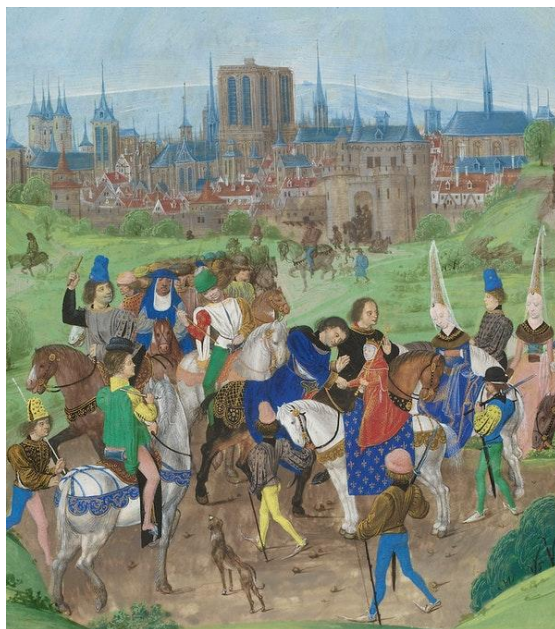
De asemenea este loc de întâlnire a oamenilor cu ocazia slujbelor religioase Exemple de catedrale: ,Catedrala Notre Dame, Catedrala Sf Mihail, Alba -Iulia , Catedrala din Reims

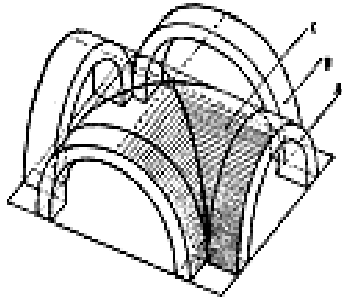
În preajma anului 1000, construcția de biserici capătă un avânt deosebit. La ridicarea acestora contribuiau toți locuitorii așezării. Construcția multor catedrale a durat mai mult de un secol.

Catedralele sunt construite în mai multe *stiluri arhitectonice*

Stilul romanic

Apare în Franța în secolul X și se va extinde apoi în întreaga Europă. Preluarea unor elemente arhitectonice din construcțiile romane i-a adus denumirea de artă romanică. Originalitatea stilului romanic constă în utilizarea bolții semicirculare pentru sprijinirea acoperișului. Materialul de construcție este mai ales piatră (mai puțin cărămidă și lemn), zidăria fiind lăsată aparent netencuită și neacoperită cu placaj de marmură, iar zidurile fiind masive (groase și puternice), sunt sprijinite de contraforți (ziduri suplimentare, de sprijin, în părțile unde apăsarea masei de zidărie e mai mare)

Planul bisericilor romanice este foarte variat printre care și cruciform (în cruce latină) Ferestrele sunt la început putine și mici

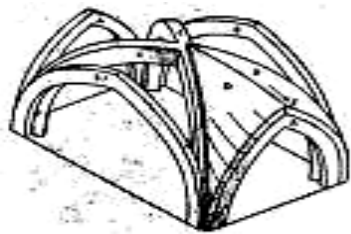
Caracteristici: planul bisericii este în formă de cruce latină, corul este așezat la înălțime, sculptura este bogată. Pictura este saracă, iar biserica are o încăpere principală și două sau patru laterale despartite prin coloane.

Stilul gotic

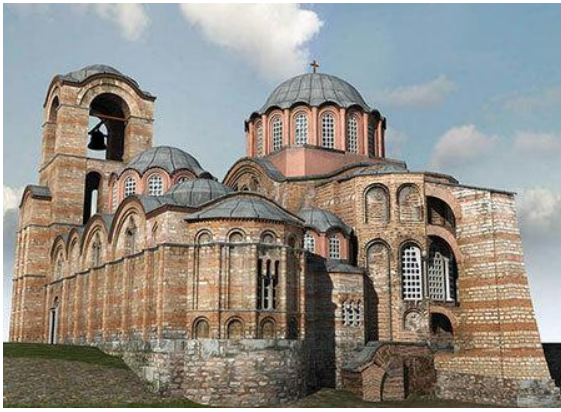
În cursul secolului al XII-lea, în Franța se dezvoltă un nou tip de construcție religioasă, catedrala gotică. Situate în centrul orașelor, pentru a sublinia rolul dominant al religiei creștine, catedralele gotice reprezintă adevărate capodopere ale geniului uman.

Stilul gotic a dezvoltat elemente arhitectonice specifice, ceea ce a permis înălțarea construcțiilor, zveltețea și aspectul lor elegant. Planul predominant e cel de cruce latina (romana), iar edificiile sunt de dimensiuni mari. Ziduri mai subtiri și înalte, sprijinite la exterior de contrafortii (proptitori îngusti și înalti, meniti să preia o parte din greutatea boltilor).

Elementul nou și specific stilului gotic e arcul frânt sau ascuțit (unghiul format de întretăierea a două segmente de cerc), dar mai ales ogiva și bolta ogivală (bolta sprijinită pe două arcuri diagonale de susținere, care se încrucișează în punctul de cheie a bolții-

Are urmatoarele caracteristici: Planul bisericii este în forma de cruce latina Zidurile sunt înalte și subtiri. Fațada este decorată cu sculpturi. Ferestele sunt împodobite cu vitralii Are o fereastră de mari dimensiuni, așezată strategic pentru a spori luminozitatea. Biserica are multe încăperi.

Stilul Bizantin

este răspândit n spatiul european ortodox: Țările Române, Rusia, Serbia, Bulgaria. Influențează modul de construcție al Bisericilor din Apus

Caracteristic este arcul rotund si cupola deasupra naosului , modelul pentru aceste constructii fiind Biserica Sf. Sofia din Constantinopol.

II. UNIVERSITATILE MEDIEVALE:

Sunt asociații ale profesorilor si studentilor

Și sunt alcătuite din mai multe facultăți: medicină, teologie , drept.

Prima universitate a apărut în anul 1088 la BOLOGNA.

În sec XIII apare cea de la SORBONA, OXFORD , CAMBRIDGE

SPANIA-SALAMANCA, GERMANIA HEIDELBERG, CEHIA-PRAGA Acestea au rol important în dezvoltarea științei culturii europene.

Reținem!

Cele 3 stiluri au următoarele caracteristici:

- **romanic**- folosesc **arcul rotund**: intrarea se numeste **portal** și asistă la slujba din **naos**

-**gotic**: - element caracteristic **arcul frânt-ogiva**: **edificii înalte , grațioase, ornate în interior cu vitralii și rozase**:
- **bizantin**: are **arcul rotund și cupola desupra naosului . ex. Biserica Sf. Sofia din Constantinopol- specific tarilor ortodoxe.**

Exersăm!
Răspunde la întrebări:

Cine participa la ridicare unei catedrale?

.....

Unde apare stilul romanic, și în ce secol

.....

Ce materiale de construcție erau folosite?

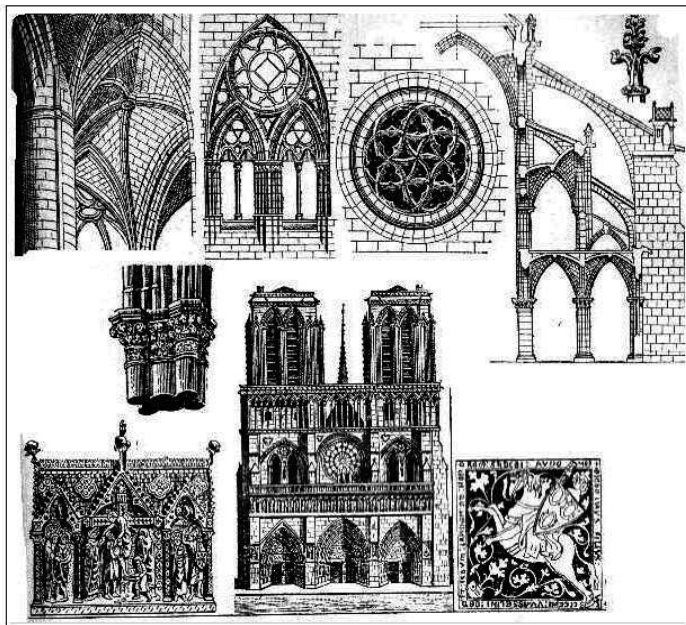
.....

Care sunt caracteristicile bisericilor romanice?

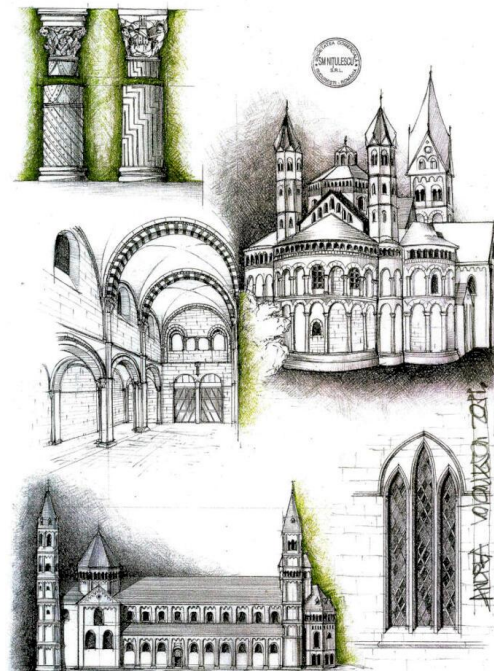
.....

Enumerati elementele noi si specifice stiului gotic :

.....

Elemente arhitecturale gotice

1. Alege varianta corectă

a) Catedralele sunt:

- case mari
- biserici mari
- palate

b) În catedrale slujba era făcută de:

- rege
- episcop
- soldați

c) Stilul romanic apare în:

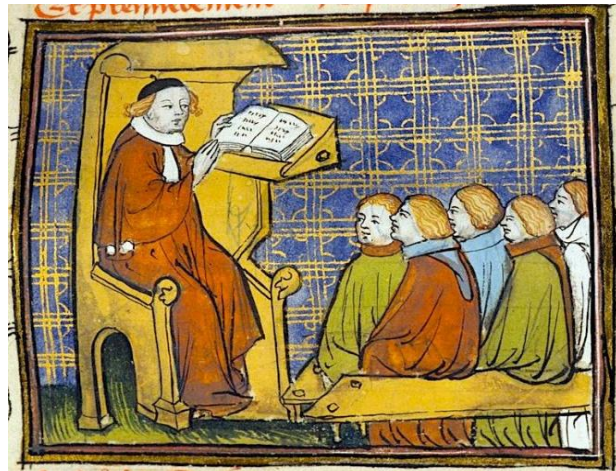
- Franța
- Italia
- Germania

d) Stilul gotic apare în secolul:

- X
- XII
- XV

e) Prima universitate apare la:

- Paris
- Bologna
- Londra

2. Completează spațiile libere

1. Catedralele sunt biserici de dimensiuni _____.
2. Construcția unei catedrale dura peste un _____.
3. Stilul romanic folosește bolți _____.
4. Stilul gotic folosește arcul _____.
5. Stilul bizantin folosește _____ deasupra naosului.
6. Universitățile medievale erau asociații de profesori și _____.

3. Notează cu A (Adevărat) și F (Fals) în dreptul enunțurilor de mai jos:

Toți oamenii ajutau la construirea catedralelor. A

Stilul gotic are ziduri groase și joase. F

Stilul romanic are ferestre mici. A

Universitățile aveau facultăți de medicină și drept. A

Sorbona este în Spania. F

4. Răspunde la întrebări:

1. Cine conduce slujba într-o catedrală?
2. Din ce material erau construite catedralele romanice?
3. Ce este nou în stilul gotic?
4. Unde apare stilul bizantin?
5. Care a fost prima universitate?

5. Încercuiește caracteristica stilului potrivit de mai jos: caracteristică stil

Cupolă rotundă romanic / gotic / bizantin

Vitralii mari romanic / gotic / bizantin

Ziduri groase romanic / gotic / bizantin

Stil gotic

Stil bizantin

Stil romanic

2.5. EUROPA CREȘTINĂ ÎN MILENIUL I

Răspândirea creștinismului a avut loc până în secolul al V-lea, *când acesta a* pătruns în toate provinciile Imperiului Roman, fiind singura religie de stat.

Cei care au avut un rol important în răspândirea creștinismului, au fost **misionarii**, care au transmis religia creștină și statelor aflate dincolo de granițele Imperiului Roman. Astfel, unele dintre statele barbare au devenit creștine.

În primele secolele ale Evului Mediu, creștinismul era răspândit pe întregul continent;

S-au fost creat 2 centre religioase:

La Roma (*catolică* = “universală”) – condus de **papă**;

La Constantinopol (*ortodoxă* = “calea cea dreaptă”) – condus de **patriarh**;

În anul **1054**, în diferențelor care au apărut de-a lungul timpului între cele două ramuri ale creștinismului,

a avut loc **Marea Schismă** (ruperea Bisericii Creștine în două).

Popoarele din vestul și centrul Europei au adoptat *catolicismul*, iar cele est au devenit *ortodoxe*.

Înstituția *Bisericii* avea un rol important în cadrul statelor, conducătorii acestora erau legitimați de papă sau de patriarh.

În acest fel, poporul îi recunoștea pe **monarhi** ca adevărați conducători, fiind puși la conducerea statelor prin voia lui Dumnezeu.

În lumea catolică, cel mai important stat era regatul **francilor care în secolul al VIII-lea, în timpul lui Carol cel Mare, s-a transformat într-un imperiu, ce se întindea de la Oceanul Atlantic și până în Europa Centrală. Centrul lumii ortodoxe era Imperiul Roman de Răsărit sau Imperiul Bizantin, care a supraviețuit până în 1453.**

Exersăm!

Răspundeți la întrebări:

În ce secol s-a răspândit creștinismul?

.....
Care a fost capitala Imperiului roman de Răsărit?

.....
Cum s-a numit ”ruperea” bisericii creștine?

.....
Cine conducea biserica catolică?

2.6. STATELE MEDIEVALE

I. FRANTA

Statul francez apare în sec. al X –lea, prin alegerea ca rege a lui **Hugo Capet**;

Monarhii francezi reușesc să *unifice statul*, învingând opoziția nobilimii, cu ajutorul armatei și orășenimii (interesată de dezvoltarea meșteșugurilor și comerțului);

Procesul de centralizare a puterii și păstrarea acesteia în cadrul

familiei de către regii Capetieni, va conduce la apariția statului francez în adevăratul sens al cuvântului, cu capitala la Paris;

Teritoriul statului va crește prin ocuparea Normandiei și a ținutului Champagne, în timpul regilor **Filip al II-lea August** (1180-1223) și **Filip al IV –lea cel Frumos**(1285-1314), care va convoca pentru prima dată și Stările Generale;

Procesul de centralizare politică se încheie în sec. al XV-lea în timpul regelui **Ludovic al XI –lea**;

Realizează corespondența, astfel încât propozițiile să capete valoare de adevăr:

EXERSĂM!

Statul francez se consolidează în sec X în timpul regelui:

Filip al II-lea

Ludovic al XI-lea

Hugo Capet

Capitala Franței se stabilește la

Roma

Paris

Londra

II. ANGLIA

Consolidarea statului englez se va realiza în sec. al XI –lea, după cucerirea regatelor anglo-saxone de către regele normand **Wilhelm Cuceritorul** (bătălia de la **Hastings** -1066), care va împărți pământul statului între credincioșii săi, formându-se astfel o nouă nobilime;

Puterea nobilimii va crește în timpul regelui **Ioan fără Țară** (1199-1216), când regele este obligat să semneze un document numit **Magna Charta Libertatum**, prin care se restrâng puterile monarhului și sunt impuse o serie de drepturi cetățenești (dreptul la o judecată dreaptă, imposibilitatea regelui de a introduce noi impozite fără acordul nobilimii, etc);

În sec. al XIII-lea este convocat **primul Parlament** format din **Camera Lorzilor** (reprezentanții marii nobilimi și a Clerului) și **Camera Comunelor** (reprezentanții orașenilor bogați);

Refacerea puterii regelui în fața Parlamentului se va realiza în sec. al XV-lea, în timpul regelui **Henric al VII-lea**;

Exersăm!

Când se formează statul englez?

.....
Ce este Magna Charta Libertatum?

.....
În ce secol apare primul Parlament?

.....
Cum era împărțit?

.....
În ce secol își recapătă regale puterea?

III. IMPERIUL ROMANO - GERMAN

Bazele statului german vor fi puse de **Otto I cel Mare** (936 – 973), considerat urmașul lui Carol cel Mare, care după 962, va încerca să refacă fostul *Imperiu Roman*;

În **sec. al XI-lea se declanșează un conflict pentru supremație** între **împărat și Papă**, conflict agravat în timpul Papei **Grigore al VII-lea** și al împăratului **Henric al IV-lea** și finalizat prin victoria papalității;

Aceste neînțelegeri vor continua

în timp, menținând o stare de dezordine, o scădere a puterii împăratului în fața mării nobilimi și perpetuarea fărâmițării teritoriale a imperiului;

Din sec. al XIV-lea împăratul este ales de 7 mari nobili (prinți electori) și va conduce statul cu ajutorul Dietei imperiale;

Exersăm!

Răspunde la întrebări:

În ce secol se formează imperiul romano-german?

.....

Ce se întâmplă în sec.XI ?

.....

Cine a fost Otto I cel Mare?

.....

Ce fac cei 7 mari nobili în sec XIV ?

.....

Cine i-a ales să conducă?

.....

2.7.LUMEA ROMÂNEASCĂ

ȘI STATELE MEDIEVALE ÎN SECOLELE XIV - XV

În jurul anului 1000, românii trăiau în obști sătești conduse de căpetenii/ juzi, care conduceau armata și împărțeau dreptatea. Prin unirea acestor obști apar formațiuni politico-administrative mai mari denumite *cnezate* sau *voivodate* (termeni de origine slavă).

Sunt atestate astfel de formațiuni statale, de către izvoare istorice străine, pe tot cuprinsul țării.

TRANSILVANIA:

Gesta Hungarorum (*Istoria faptelor ungarilor*), scrisă de un notar anonim (Anonymus) în sec. al XII-lea atestă prezența în spațiul transilvan a trei formațiuni statale românești cunoscute sub numele de voivodatele lui Glad, Menumorut și Gelu;

ȚARA ROMÂNEASCĂ: **1247 Diploma cavalerilor Ioaniși**, ne vorbește despre existența la sud de Carpați a Voivodatelor lui Litovoi și Seneslau , precum și a cnezatelor lui Ioan și Farcaș;

MOLDOVA: sunt atestate prezența unor **formațiuni** prestatale cunoscute sub numele de țări, **ocoale sau câmpuri**;

Prin unirea acestor formațiuni statale se vor forma *statele medievale românești* **Moldova și Țara Românească**.

Constituirea lor s-a realizat prin lupta împotriva ungarilor , care aveau pretenții de suzeranitate asupra spațiului extracarpatic:

➤ **Basarab I – întemeietorul Țării Românești** – victoria de la Posada(1330) asupra regelui maghiar Carol Robert de Anjou;

➤ **Bogdan I – întemeietorul**

Moldovei, reușește să înlăture controlul maghiar asupra teritoriilor de la est de Carpați,

➤ **Transilvania – voivodatul** se va forma în condițiile cuceririi de către Regatul Ungariei;

Sfârșitul sec. al XIV-lea – începutul sec. al XV-lea – perioada în care se consolidează instituțiile de stat.

Conducătorul era Domnitorul, care avea următoarele atribuții.

- *reprezentant al lui Dumnezeu pe pământ;*

- *stăpânul teritoriului întregii țări (pe care îl împărțea boierilor);*

- *conducător al armatei (voievod);*

- *judcător suprem;*

- *dreptul de a bate monedă,*

- *reprezintă statul în relațiile internaționale,*

Începând cu secolul a XIV-lea asupra țărilor române se abate **pericolul otoman:**

- Mircea cel Bătrân – îl învinge pe sultanul Baiazid la Rovine (1395);

- Vlad Țepeș – îl învinge pe sultanul Mehmed al II –lea la Târgoviște (1462);

- Ștefan cel Mare – în învinge tot pe Mehmed al II –lea la Vaslui (Podul Înalt) în 1475;

Cu toate acestea, spre sfârșitul sec. al XV-lea, țările române vor plăti tribut turcilor pentru a-și păstra libertatea

Târgoviște: - capitala Țării Românești până la sfârșitul domniei lui Vlad Țepeș;

- pentru protecția *Curții Domnești* în a doua jumătate a sec. al XV-lea s-a construit Turnul Chindiei (27 metri) – rol de pază și observație (*vezi imaginea de la pag. 107*);

- orașul se afla pe o axă numită „*autostrada Evului Mediu*” ce lega orașul Brașov de Brăila (port la Dunăre) – avantaje comerciale (produse rare: piper, scorțișoară, mătase, postav, arme, etc), financiare (taxe de tranzit), strategice, etc;

Suceava: - capitala Moldovei din timpul lui Petru Mușat. Cetatea de scaun este situată pe un platou înalt pentru a supraveghea întreaga zonă și era întărită cu ziduri groase și șanțuri de apărare (nu a putut fi cucerită nici de turci – Mehmed II 1476, nici de poloni – Ioan Albert 1497) În oraș trăiau români, armeni, germani, poloni, maghiari, aici aflându-se și sediul Mitropoliei Ortodoxe a Moldovei.

Exersăm!

1. Alege varianta corectă

- a) Obștile sătești erau conduse de:
- regi
 - juzi
 - cavaleri
- b) Basarab I a întemeiat:
- Moldova
 - Țara Românească
 - Transilvania
- c) Bogdan I a întemeiat:
- Moldova
 - Țara Românească
 - Ungaria
- d) Mircea cel Bătrân a luptat la:
- Vaslui
 - Rovine
 - Posada
- e) Capitala Moldovei a fost:
- Suceava
 - Brașov
 - Alba Iulia

RETINEM!

În jurul anului 1000 românii trăiau în obști sătești conduse de juzi/căpetenii.

Prin unirea lor apar cnezate și voievodate.

Dovezi istorice:

Transilvania – voievodatele lui Glad, Gelu, Menumorut.

Țara Românească – Litovoi, Seneslau (1247).

Moldova – „țări”, „ocoale”.

Întemeierea statelor

Basarab I → Țara Românească (victorie la Posada, 1330).

Bogdan I → Moldova (independență față de unguri).

Transilvania → sub stăpânire maghiară.

Domnitorul avea putere mare:

conduce armata

judecător suprem

împarte pământ

bate monedă

conduce politica externă

Lupte cu turcii

Mircea cel Bătrân – Rovine (1395)

Vlad Țepeș – Târgoviște (1462)

Ștefan cel Mare – Vaslui (1475)

apoi plătesc tribut pentru a păstra autonomia.

Capitale importante

Târgoviște – capitala Țării Românești, Turnul Chindiei, oraș comercial.

2. Unește și realizează corespondența:

Basarab I	Țara Românească
Bogdan I	Moldova
Ștefan cel Mare	Vaslui
Mircea cel Bătrân	Rovine
domnitor	conducătorul țării

3. Ordonează cronologic și numerotează:

- Bogdan I întemeiază Moldova
- Basarab I întemeiază Țara Românească
- Luptele cu turcii

4. Răspunde la întrebări:

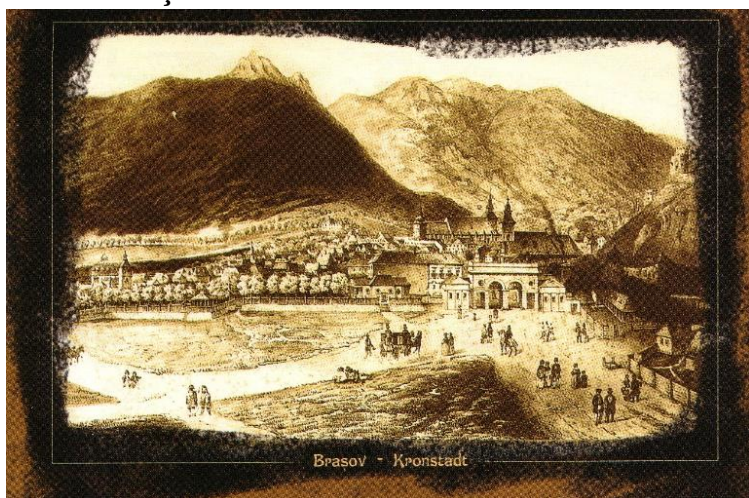
1. Cine conducea obștile?
2. La ce luptă a câștigat Basarab I?
3. Cum se numea capitala Moldovei?
4. Cine era conducătorul statului?
5. Cu cine au luptat românii în sec. XIV–XV?

2.8. DIVERSITATEA CULTURALĂ ÎN LUMEA ROMÂNEASCĂ

În sec. XIV-XVI cultura românească a fost influențată de modelul bizantin în Țara Românească și Moldova și de cel apusean în Transilvania, unde amestecul de etnii, religii, tradiții, determină existența unor situații aparte, cel mai bine observate în cazul orașelor Brașov și Cluj;

BRAȘOV:

- atestat în sec. al XIII-lea sub numele de Corona, devine centrul Țării Bârsei și din sec. al XIV-lea oraș liber;

- orașul este întărit cu ziduri, prezintă o piață centrală de unde plecau toate străzile, o catedrală (Sfânta Maria – ulterior primește numele de Biserica Neagră).

- important centru comercial aflat la o intersecție de drumuri care uneau toate spațiile românești.

CLUJ:

- atestat din timpul stăpânirii romane a Daciei (Napoca)

- orașul se dezvoltă în urma colonizării sașilor, iar în sec. al XV –lea devine oraș liber

- apărat de ziduri puternice, avea o piață centrală, o catedrală construită în stil gotic, școli cu limbi de predare diferite, prima universitate din spațiul românesc;

- orașul era condus de un jude/ primar, locuitorii plătitori de impozite puteau participa la conducerea orașului;

- locuitorii orașului se ocupau cu meșteșugurile (tăbăcari, zidari, croitori, tâmplari, etc) sau cu comerțul, fiind asociați în bresle sau gilde și grupați pe cartiere;

CAP.3. CĂLĂTORI ȘI CĂLĂTORII - EUROPA ȘI LUMEA NOUĂ

3.1. Călătoriile și percepția spațiului în Evul Mediu

Încă din Preistorie, oamenii au călătorit pe apă sau pe uscat pentru a descoperi noi locuri; Timp îndelungat, oamenii au crezut că Pământul este plat; în secolul al XV-lea a fost redescoperită ideea antică privind forma sferică a planetei.

Vichingii ocupă Islanda și ajung până pe coasta de nord-est a Americii de Nord

Motivele călătoriilor:

- căutarea hranei (locuri fertile);
- comerțul (noi mărfuri, mirodenii, esențe, mătase); exemple de negustori medievali care au călătorit: Marco Polo sau negustorii arabi;
- cucerirea de noi teritorii; de exemplu, războinicii vikingi au ajuns în jurul anului 1000 până pe coasta de nord-est a Americii.

Caravela -un nou tip de corabie, din sec XV- corabie cu pânze

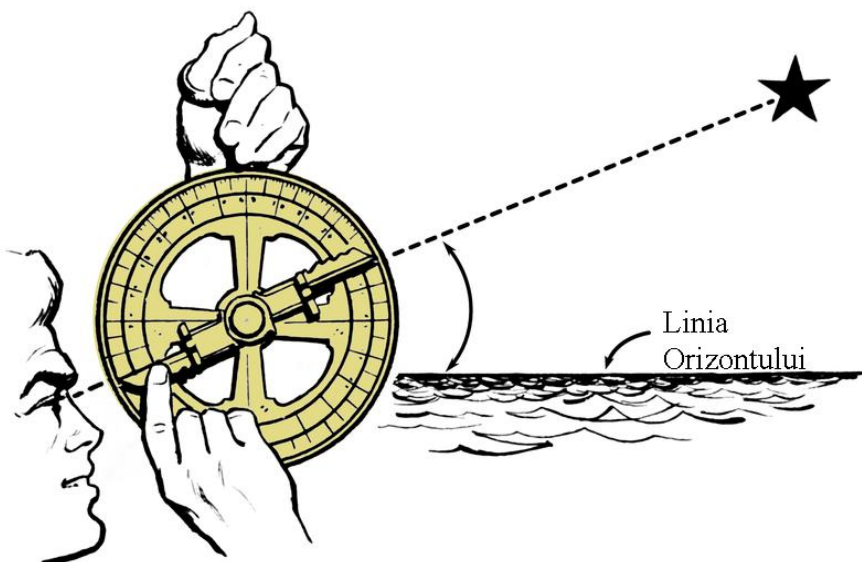
Mijloacele de transport folosite:

- pe uscat s-a folosit forța animalelor: cămile, catâri, cai
- pe apă s-au folosit corăbiile; în sec. al XV-lea a fost construit un nou tip de corabie, cu pânze, numită caravelă.

Mijloace de orientare în spațiu:

- hărți ale țărmurilor: portulane;
- busola;
- astrolabul (instrument care permitea orientarea pe mări și oceane în funcție de poziția stelelor)

Astrolab, instrument care permitea orientarea pe mări și oceane după poziția stelelor

Exersăm!

Privește cu atenție imaginea alăturată:

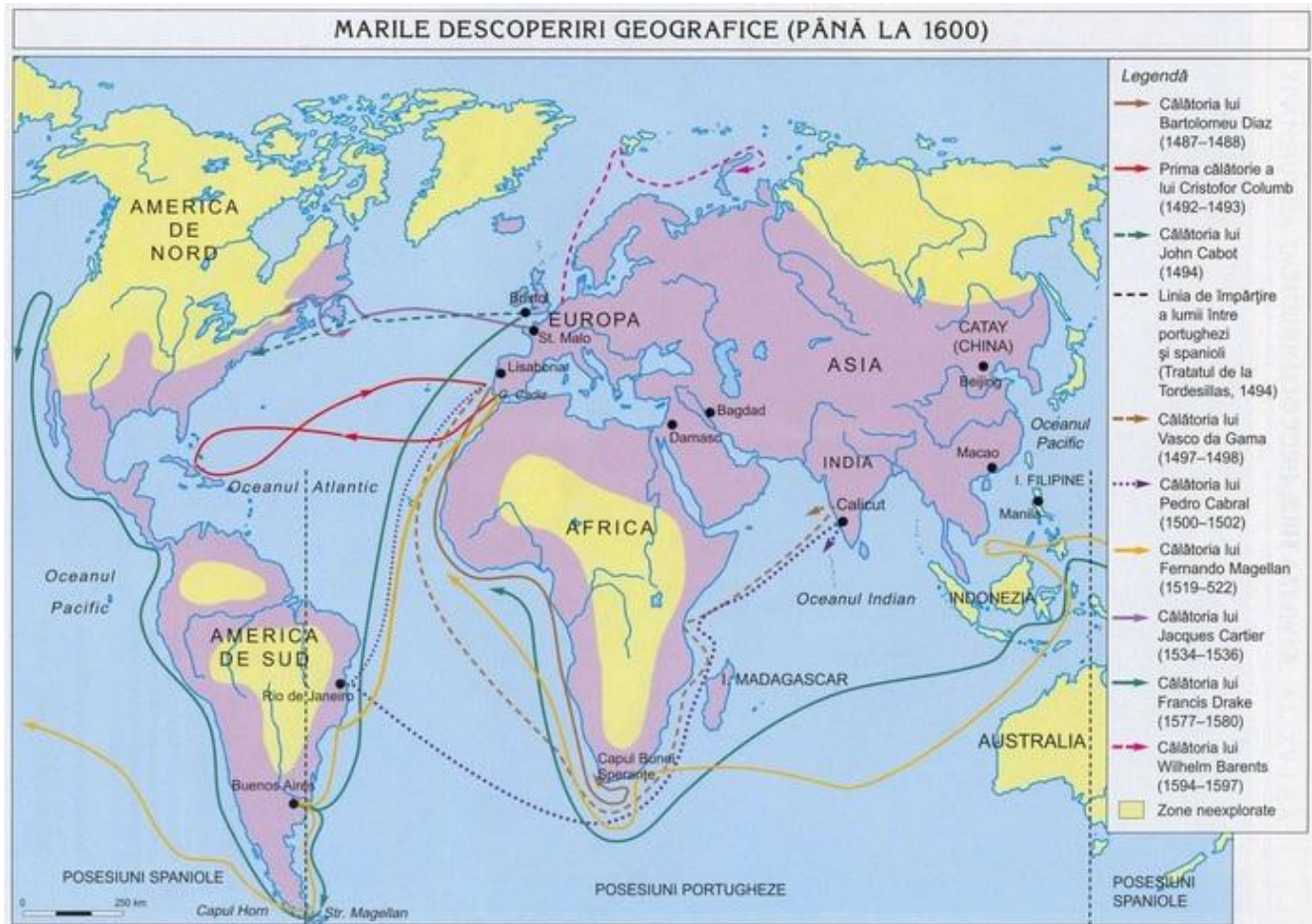
Scrive cum crezi tu că se deplasau în Evul Mediu oamenii și cât timp dura o călătorie de la Cluj la Budapesta (aprox. 450 km)

3.2.MARILE DESCOPERIRI ALE EUROPENILOR.

Drumuri și teritorii

Marile descoperiri geografice se referă la explorările din a doua jumătate a secolului al XV- lea și începutul sec.XVI-lea, finalizate cu găsirea drumului pe apă spre **India** și **descoperirea Americii**.

Printre cauzele marilor descoperiri geografice se regăsesc cele **politice**, **economice**, **religioase**, **tehnice**, etc.

Cauzele politice:

- sfârșitul războiului de 100 de ani -care au ca finalitate consolidarea statelor Anglia și Franța(participante la război);
- cucerirea Constantinopolului de către turci - blocarea legăturilor economice ale europenilor cu Orientul;
- încheierea procesului de consolidare statală, în urmă căruia au luat naștere state puternice, capabile să finanțeze explorările.

Cauzele economice:

- nevoia de metale prețioase, dezvoltarea economică fiind frânată de lipsa de aur și argint;
- creșterea prețului la mirodenii, țesături de mătase și pietre prețioase aduse din Orient;
- căutarea de noi trasee comerciale către patria mirodeniilor (India).

Cauzele religioase sunt date de evanghelizarea populațiilor necreștine.

Cauzele tehnice:

- progrese tehnice în construcția și navigația corăbiilor;
- perfecționarea cârmei;
- realizarea caravelei (navă de dimensiune medie, construită să înfrunte valurile oceanului, având partea din spate mai înaltă. Ușoară și rapidă, era prevăzută cu pânze care-i permiteau să folosească atât vântul din spate, cât și pe cel din lateral.);
- utilizarea busolei și a astrolabului (instrument circular care permite calcularea latitudinii în funcție de înălțimea astrelor; inventat de arabi și perfecționat la sfârșitul secolului al XIV-lea).

Noile cunoștințe geografice

În secolul al XV-lea a fost repusă în circulație concepția geografului grec Ptolomeu privind sfericitatea Pământului - încolțește astfel în mintea navigatorilor ideea că se poate ajunge în India și în China navigând spre vest.

Știați că...

Istoria cartofului în Europa începe după anul 1530 când spaniolii au descoperit cartoful în Peru și l-au introdus în Spania și în țările din sudul Europei în jurul anului 1540.

În 1565, din partea regelui Filip al II-lea al Spaniei, Papa Pius al IV-lea a primit o ladă de cartofi din Peru.

ETAPELE DESCOPERIRILOR:

1. DE CĂTRE PORTUGHEZI:

HENRIC NAVIGATORUL a încercat să găsească o nouă rută comercială spre Orient; astfel, sunt descoperite insulele Azore și Canare și sunt deschise mai multe puncte comerciale pe coasta vestică a Africii. Henric întemeiază și o școală de navigație.

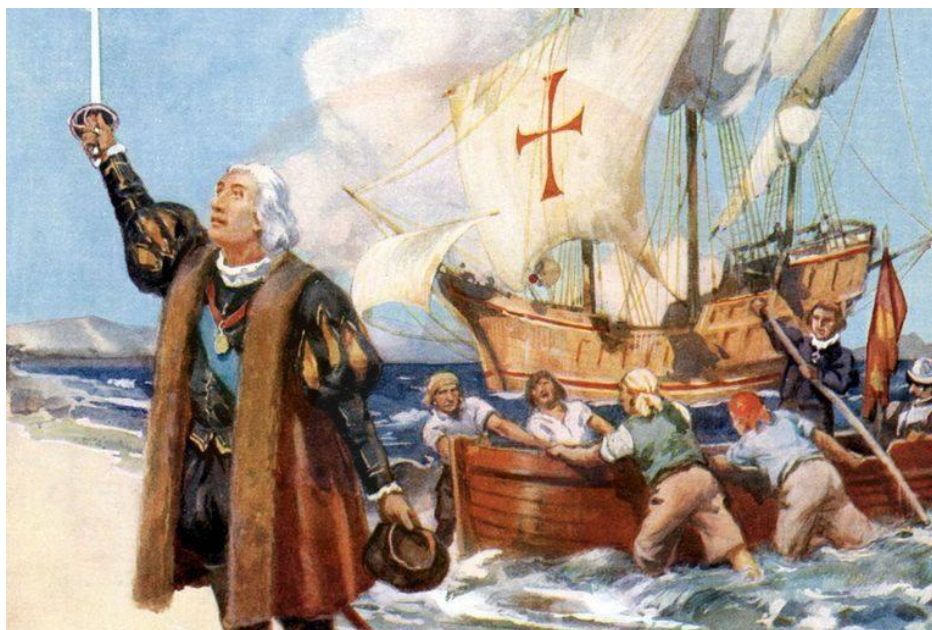
BARTOLOMEO DIAZ a atins în **1488** extremitatea sudică a Africii, numită *Capul Bunei Speranțe*.

VASCO DA GAMA a plecat la **8 iulie 1497** din Portugalia, realizând primul înconjur al Africii; traversând Oceanul Indian, ajunge la Calcutta, la 20 mai 1498, descoperind astfel un nou drum spre acest ținut.

2. DESCOPERIREA AMERICII:

CRISTOFOR

COLUMB a crezut că poate ajunge în India, navigând spre vest. Columb a efectuat mai multe călătorii: la 3 august **1492**, Columb a părăsit sudul Spaniei cu trei nave și 90 de oameni. După 43 de zile de navigație spre vest, a ajuns în Insulele Antile, convins că a descoperit India. Dar bogățiile mult așteptate nu ies la iveală nici după alte trei expediții.

John Cabot a ajuns în anul **1497** pe țărmul de nord-est al continentului american.

Amerigo Vespucci a ajuns în Venezuela (1501-1502); geograful german Waldseemuller boteza, în 1507, noul continent America, în onoarea lui Vespucci.

Jacques Cartier a ajuns în anul 1534 pe teritoriul Canadei de astăzi.

La **1500**, portughezul **Pedro Ivarez Cabral** a ajuns pe țărmul Braziliei, în America de Sud.

3. ÎNCONJURUL LUMII:

FERNANDO MAGELLAN

a realizat prima călătorie în jurul Pământului, demonstrând sfericitatea acestuia; în 1519, escadrila comandată de Magellan, alcătuită din 5 corăbii și 250 de oameni pornește din Spania și ajunge în 1521 în Arhipelagul Filipine unde, într-o confruntare cu băștinașii, Magellan este ucis.

Sub conducerea secundului său, **Sebastian Elcano**, *Victoria*, singura caravelă rămasă, se întoarce în Spania cu doar 18 oameni, după ce navigase 85700 km. Expediția a dovedit sfericitatea Pământului și posibilitatea navigării în jurul lui.

3.3.LUMEA NOUĂ: CUNOAȘTERE, MISIONARISM ȘI EXPLOATARE

Cele două state care au declanșat marile descoperiri geografice, Spania și Portugalia, au decis să-și împartă teritoriile prin *Tratatul de la Tordesillas* (1494); Conform acestuia, Spania primea cea mai mare parte a continentului american iar Portugalia estul Americii de Sud (Brazilia), Africa și estul Asiei;

- Franța, Anglia și Olanda nu au recunoscut acest tratat;
- spaniolii au cucerit întinse teritorii, formând un imperiu colonial ce a rezistat până la sfârșitul secolului al XIX-lea.

3.4. CIVILIZAȚII PRECOLUMBIENE:

AZTECII

- aveau un imperiu în America Centrală, Mexicul de astăzi;
- au preluat moștenirea *mayașilor*;
- au ridicat construcții impresionante;
- practicau agricultura, meșteșugurile și comerțul;
- religie cu ritualuri sângeroase, inclusiv sacrificii umane;
- au fost cucerți de conquistadorul spaniol **Hernan Cortez**.

INCAȘII

- au creat un imperiu în America de Sud, capitala la **Cuzco**;
- construcții impunătoare, exp: **Machu Pichu**;
- credeau în *Marele Inca* (împăratul, preot al zeului Soare);
- drumuri bune, sistem rapid de poștă;
- cucerți de conquistadorul **Francisco Pizarro**.

Consecințele marilor descoperiri:

Notați în caiete!

- lărgirea cunoștințelor geografice;
- exploatarea minelor de aur și argint;
- au fost aduse plante noi în Europa: porumbul, tutunul, tomatele, cartoful etc.
- în America au început să fie crescute animale domestice (boul, calul, oaia) și cultivate plante europene (grâu, secară, viță-de-vie);
- a crescut rolul burgheziei în viața social-economică a Europei.

Exersăm!

1. Completează

1. Aztecii trăiau în (Mexicul de astăzi).
2. Capitala incașilor era la
3. Orașul faimos al incașilor se numea

2. Alege răspunsul corect:

1. Aztecii au fost cucerii de:

- a) Hernan Cortez
- b) Francisco Pizzaro

2. Incașii au fost cucerii de:

- a) Hernan Cortez
- b) Francisco Pizzaro

4. Adevărat sau Fals

Scrie A sau F.

- 1. Aztecii practicau agricultura.....
- 2. Incașii aveau drumuri bune.....
- 3. Marile descoperiri au adus plante noi în Europa.....

5. Scrie un exemplu

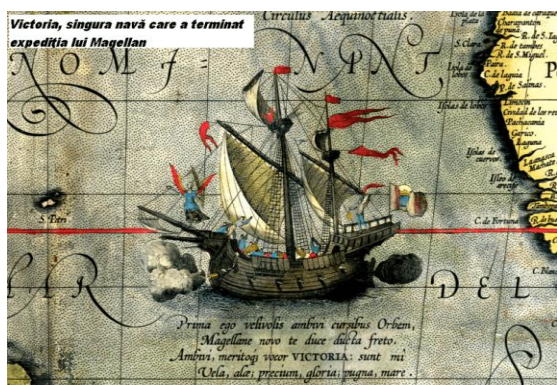
- 1. O plantă adusă în Europa din America:
- 2. Un animal adus în America din Europa:

5. Unește corect

Personaj	Civilizație
Hernan Cortez	Incași
Francisco Pizzaro	Aztecii

6. Completează cuvântul potrivit (aztecii / incașii):

- 1. aveau capitala la Cuzco.
- 2. trăiau în Mexicul de astăzi.
- 3. au construit Machu Picchu.

Știați că...

Până în clipa morții sale, Columb a rămas convins că nu a descoperit niciun continent nou? El a continuat să creadă că Japonia, China și curtea Marelui Han erau foarte aproape de pământurile pe care le-a găsit el, motiv pentru care, la bătrânețe, ajunsese de răsul aristocrației din Europa. Washington Irving (1783-1859), biograf al lui Columb, arată că exploratorul a propus o teorie ridicolă pentru a explica discrepanța: faptul că Pământul are formă pară și că nu a ajuns în Asia cunoscută din cauza părții care se îngustează spre coadă.

Cristofor Columb a fost primul negustor de sclavi din Lumea Nouă? Dezamăgit că nu a descoperit aurul mult râvnit, a luat cu el spre Spania 550 de băștinași, însă mulți dintre ei au murit pe drum.

La vremea în care Columb a făcut celebrele lui voiaje, mare parte din călătoriile pe mare erau făcute „la ghiceală”. Mărimea exactă a Pământului era necunoscută și existau două metode de a măsura latitudinea – cea dezvoltată de filosoful grec Poseidonios și cea dezvoltată de arabii medievali. În calculele sale, Columb susținea că circumferința rezultată din ambele metode era aceeași, ignorând sau uitând că milele arabe erau mai lungi decât milele romane. Folosind aceste date, care indicau că planeta era cu 25% mai mică, Columb i-a asigurat pe cei care îl susțineau că putea ajunge din Spania în Japonia în 30 de zile. Unii savanți cred că exploratorul a calculat „eronat” distanța în mod intenționat, însă nu putem fi siguri de acest lucru.

CAP.4.GENEZA SPIRITULUI MODERN

4.1.RENAȘTEREA

RENAȘTEREA este un curent cultural ce reprezintă înflorirea artelor și științelor prin trezirea interesului pentru cultura antică. A apărut în spațiul italian și a fost rezultatul dezvoltării economice a orașelor italiene, a redescoperirii unor texte și valori din antichitate. Apare *macenatul* (fenomen în care artiștii erau sprijiniți de oamenii bogați, iubitori de artă). În operele de artă, pentru artiști elementul central îl reprezintă omul. Sfera acestor opere este religioasă și laică

Reprezentanți ai renașterii au fost:

pictură: **Leonardo da Vinci**(Cina cea de taină, Monalisa); **Michelangelo Buonarotti**(pictura boltei Capelei Sixtine)

Sculptură: **Michelangelo** (David, Pietaa), **Donatello** (David)

Arhitectură: **Donato Bramante**

Umanismul și Renașterea s-au manifestat, mai întâi în Peninsula Italică, apoi și în alte regiuni ale Europei. În Peninsula Italică, au fost favorizate de: dezvoltarea economică a orașelor italiene, sprijinirea artiștilor cu fonduri, de oamenii bogați, precum familia **Medici**, la Florența; redescoperirea unor texte și valori ale Antichității.

Difuzarea ideilor umaniste s-a realizat datorită:

- apariției **tiparului cu litere mobile**, inventat de **Gutenberg**;
- înființării unor biblioteci;
- scrierii lucrărilor literare și științifice în limbile vorbite de popor.

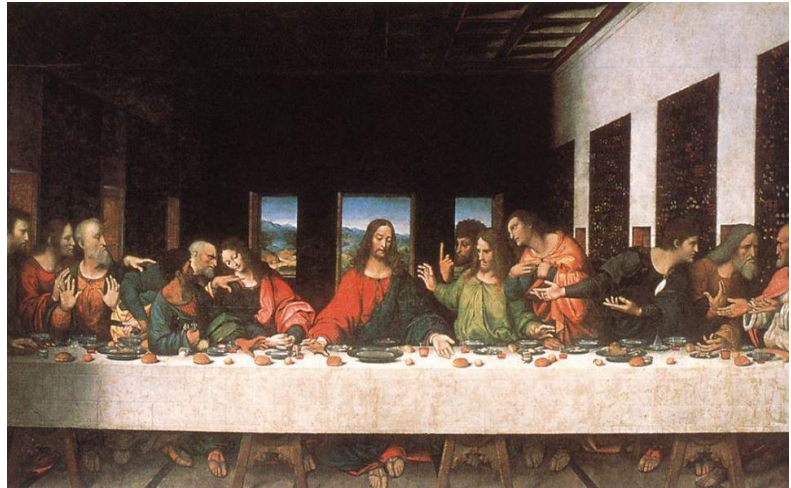

4.2. LEONARDO DA VINCI - Studiu de caz

Leonardo s-a născut la 15 aprilie 1452, nu departe de Florența, în mica localitate Vinci (comuna Anchiano). Leonardo da Vinci a fost ucenic în atelierul lui Verrocchio.

În perioada 1495-1498 realizează o mare compoziție murală, "Cina cea de Taină". Aceasta a fost realizată în fosta sală de mese a mănăstirii dominicane "Santa Maria delle Grazie" din Milano, atingând culmea măiestriei sale artistice. Spre deosebire de alți pictori care, în redarea acestui subiect, înfățișau clipa în care Iisus anunță că va muri în curând, Leonardo reprezintă

desfășurarea dramatică ce urmează rostirii cuvintelor "Unul dintre voi mă va vinde", moment în care Apostolii, ce și-au revenit din surpriza primei clipe, își exprimă în mod

diferit revolta lor sufletească, iar Iuda cuprins de panică schițează un gest de apărare. În martie 1503 Leonardo a început să lucreze celebrul portret cunoscut sub numele de Gioconda sau Mona Lisa. Leonardo era foarte atașat de acest tablou, purtându-l mereu cu sine. Pictorul și istoricul de artă Lomazzo scrie că "Leonardo nu l-a terminat pentru că nu știa niciodată dacă nu mai avea ceva de spus... mereu se întorcea să lucreze la el, niciodată nu i se părea că l-a terminat". Trăsăturile fine ale femeii reprezentate redau o mobilitate permanentă, o curgere neîntreruptă a stărilor sufletești de o mare diversitate, cu un zâmbet misterios care oricând te aștepti să se accentueze, să se atenueze sau poate chiar să dispară. În 1515, regele Francisc I al Franței a intrat în Milano și, atras de puternica personalitate a lui

Leonardo, l-a invitat în Franța, astfel că artistul, însoțit de Francesco Melzi, părăsește în toamna anului 1516 Italia și se stabilește în Franța, la Amboise, în micul castel Clos-Lucé. În acel timp, în arta franceză se dezvoltă un puternic curent italianizant, luptând împotriva influenței artei din Flandra. Leonardo a întărit, prin prezența sa, prestigiul artei și culturii Renașterii italiene în Franța. În octombrie în timpul șederii sale la Amboise, realizează o serie de desene de un puternic dramatism, redând fenomene de dezlănțuire a forțelor naturii, furtuni, ruperi de nori, cataclisme.

4.3.MICHELANGELO BUONARROTI -Studiu de caz

S-a nascut la 6 martie 1475 în Caprese, un catun din apropierea orasului Arezzo din Toscana. A descoperit pictura, arhitectura și sculptura. În anul 1496, se duce pentru prima data la Roma, unde primește câteva comenzi de sculptura din partea cardinalului Riario si a bancherului Jacopo Galli. Sculpteaza pentru bazilica Sfântul Petru celebra Pietà, a carei frumusetate îi va face pe contemporanii artistului sa-i recunoasca geniul. În anul 1501, revenind la Florenta, realizeaza statuia lui David, precum si alte opere de sculptura si pictura, printre care Tondo Doni si Tondo Pitti, care trezesc admiratia concetatenilor sai.

În anii urmatori, Michelangelo se dedica realizarii decoratiilor pentru fatada bisericii San Lorenzo din Florenta, ramase însa în stare de proiect, si construirii unei sacristii cu mormântul ducelui Lorenzo de Urbino. Cunoscut deja sub numele de Il Divino, începe în anul 1521 lucrarile la cavoul familiei de Medici. Între timp Florenta devine din nou republica, însa va fi curând asediata de detasamentele papale si imperiale. Michelangelo primește functia de inspector al fortificatiilor. Florenta capituleaza în anul 1530 si de Medici revin la putere. Papa Clement al VII-lea, care face parte din aceasta familie, îi trece artistului cu vederea participarea activa la apararea orasului asediat. Michelangelo revine la lucrarile desfasurate în biserica San Lorenzo si la finisarea cavourilor familiei de Medici, lucrari care îl vor absorbi vreme de câtiva ani.În

anul 1549 este numit de papa "arhitect-sef si constructor al bisericii Sfântul Petru", pentru a continua construirea bazilicii, începuta de Bramante. Pâna la sfârșitul vietii se ocupa mai mult de arhitectura: termina constructia palatului Farnese, executa planurile pentru sistematizarea pietii Capitolului si pentru cupola bazilicii Sfântul Petru. Ultimele sale sculpturi trateaza din nou tema Pietà (pentru Domul din Florenta si altele). Michelangelo Buonarroti moare la Roma la 18 februarie 1564, la vârsta de 89 de ani. .

4.4. UMANISMUL

UMANISMUL este un nou mod de gândire din vremea Renașterii care susține dezvoltarea omului ca ființă liberă, responsabilă și educată

- susținătorii umanismului se numesc umaniști -și erau de părere că;
- lumea poate fi înțeleasă și prin știință sau cultură, nu doar prin biserică
- omul trebuie să dispună de cunoștințe vaste pentru a-și dezvolta rațiunea și gândirea
- la răspândirea ideilor umaniste a stat apariția tiparului (Johannes Gutenberg - sec XV)

Umaniștii își doreau formarea unor buni cetățeni, întreprinzători (umanismul civic) și a unor oameni cultivate (umanismul critic și erudit). Principalii reprezentanți ai Umanismului italian au fost:

- **Dante Alighieri** (a scris *Divina comedie*);
- **Francesco Petrarca** (a scris despre istoria Romei, în *Despre bărbați iluștri*);
- **Niccolo Machiavelli** (a dat sfaturi oamenilor politici, în lucrarea *Principele*);
- **Giovanni Boccaccio** (în *Decameronul*, a înfățișat realitățile societății de la Florența).

Umaniști

- Nicolae Copernic - teoria *heliocentrică*- pământul se învârte în jurul soarelui
- Giordano Bruno - susține ideea unui univers infinit
- Galileo Galilei - părintele științei moderne
 - studiază universul
 - expresia „Și totuși se mișcă”
 - inventatorul: telescopului, ceasului cu pendul, microscopului
- Wiliam Harvey - studiază circulația sângelui în corp

Umaniști din Țările Române (sec XVI-XVII)

- Nicolae Olahus - *Hungaria*
- Grigore Ureche - *Letopisețul Țării Moldovei*
- Ion Neculce - *O samă de cuvinte*
- Dimitrie Cantemir - *Creșterea și descreșterea Imperiului Otoman*

Exersăm!

I. Citește documentul de mai jos, apoi răspunde cerințelor:

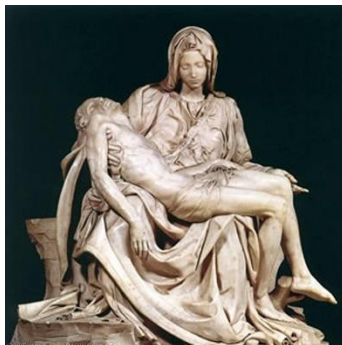
Michelangelo a sculptat o statuie din marmură, care îl înfățișa pe regele David tânăr, cu o praștie în mână, fiindcă a vrut să arate că așa cum acesta își apărase poporul și îl cârmuise cu dreptate, tot astfel și cei care conduceau orașul ar fi trebuit să îl apere și să îl conducă fără strâmbătate. Se poate spune că statuia lui David a fost adusă de Michelangelo la perfecțiune în privința proporției și frumuseții.

(după Giorgio Vasari, Viețile pictorilor, sculptorilor și arhitecților)

1. *Menționează cauza pentru care Michelangelo l-a sculptat pe David cu praștia în mână.*
.....
.....
2. *Precizează, pe baza textului, rolul pe care trebuia să îl aibă conducătorii orașului.*
.....
3. *Numește o altă sculptură sau pictură realizată de Michelangelo.*
.....

Precizează numele capodoperelor din imaginile de mai jos:

4.5. REFORMA ȘI CONTRAREFORMA

Reforma a fost o mișcare socio-politică și ideologică de la începutul secolului al XVI-lea, îndreptată împotriva Bisericii Catolice, a cărei principala consecință a fost desprinderea din cadrul său a bisericilor reformate sau protestante.

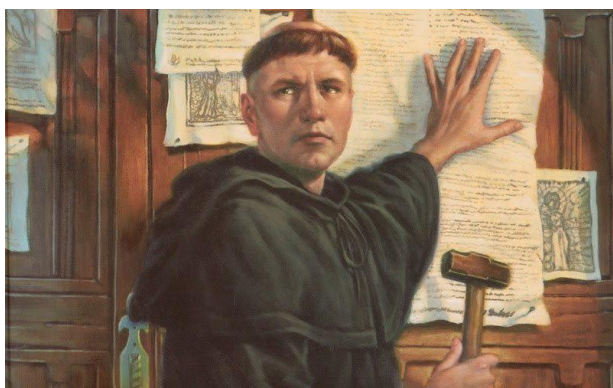
Cauzele Reformei: au fost religioase, economico-sociale și culturale:

Cauzele religioase se numără: bogăția excesivă a preoților; cumpărarea și vinderea funcțiilor bisericești; vânzarea indulgențelor; viața scandaloasă a unor papi (exemplu: Alexandru al VI-lea Borgia):

Cauzele economico-sociale se referă la: taxele mari către Biserică; acumularea și folosirea pământului în mod neonest de către Biserica Catolică; burghezia dorea o Biserică mai săracă, simplificarea ceremonialului religios și sărbătorii mai puține.

Cauzele culturale erau: apariția Renașterii și Umanismului; tipărirea cărților în limbile naționale.

Printre reformatori țărilor din apus se numără:

Martin Luther în spațiul german):

considerat inițiatorul Reformei;

- el a afișat pe ușa Catedralei din Wittenberg (octombrie 1517) 95 de teze împotriva Bisericii Catolice;
- luteranismul s-a răspândit în nordul și în centrul Europei;
- cei care au îmbrățișat principiile lui Martin Luther se mai numesc protestanți

pentru că au protestat împotriva întoarcerii la catolicism.

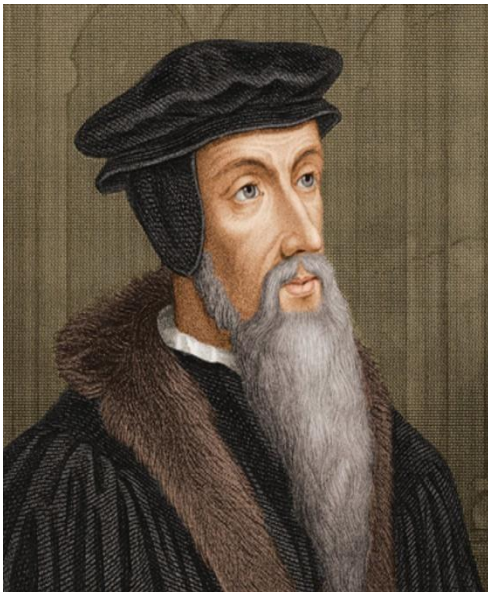
Principiile reformatoare ale lui Martin Luther:

- a. indulgențele nu au nicio valoare;*
- b. numai credința poate salva sufletul omului;*
- c. Biblia trebuie interpretată după propria conștiință;*
- d. simplitatea ceremonialului religios;*
- e. confiscarea bunurilor bisericești;*
- f. nu acceptă cultul Maicii Domnului, al sfinților, icoanelor, moaștelor;*
- g. refuză celibatul preoților.*

*.indulgență = rugăciune pentru iertarea păcatelor în schimbul unei

sume de bani **Ulrich Zwingli** a fost principatul promotor al Reformei în rândurile populației elvețiene de limbă germană;

- era convins că umanismul creștin trebuie să se bazeze doar pe Biblie; a reușit să-i convingă pe oameni că trebuie eliminat din practicile religioase tot ce nu se întâlnește în Biblie: celibatul, adorarea sfinților, indulgențele, pelerinajele, existența mănăstirilor.
- a obținut de la autoritățile din Zurich închiderea mănăstirilor, iar bunurile confiscate au fost donate școlilor și săracilor.

Jean Calvin

În Franța, s-a resimțit, de asemenea, necesitatea reformării Bisericii Catolice și reînvierea surselor inițiale ale credinței;

Regele Francisc I părea favorabil noilor idei, până la *afacerea afișelor* (1534), când luteranii au lipit până la ușa regelui afișe prin care se cerea înlăturarea messei (liturghiei);

Scandalul l-a obligat pe rege să ia măsuri împotriva protestanților; unul din aceștia, Jean Calvin, instalat la Geneva după 1514, a transformat orașul într-un *oraș-biserică*;

Au fost impuse reguli puritane: puține petreceri și reuniuni mondene, mai puține spectacole de teatru; cerceii de aur și hainele de mătase au fost interzise.

*** Anglicanismul**

- în Anglia, regele Henric al VIII-lea a intrat în conflict cu Roma și s-a proclamat , prin *Actul de Supremație* din 1534, șeful Bisericii Anglicane;
- aceasta a fost scoasă de sub autonomia papei, dar au fost menținute dogma și liturghiacatolică;
- mănăstirile au fost desființate, iar averile lor confiscate.

CONTRAREFORMA

Reforma a determinat Biserica Catolică să inițieze Contrareforma și Reforma Catolică, pentru readucerea protestanților sub autoritatea papei și pentru stoparea extinderii confesiunilor reformate;

Pentru refacerea prestigiului Bisericii Catolice, au fost adoptate hotărâri în *Conciliul de la Trento* (1545);

S-au realizat:

- ridicarea pregătirii clerului;
- dezvoltarea învățământului teologic;
- întemeierea de noi ordine călugărești pentru răspândirea și consolidarea catolicismului (precum *Ordinul iezuit*);
- reorganizarea tribunalului *Inchiziției*;
- crearea unui *Index* cu titluri de cărți interzise pentru credincioși.

Consecințele reformei religioase au fost:

- apariția noilor confesiuni protestante;
- ieșirea de sub autoritatea papei a unor zone întinse în nordul, centrul și vestul Europei;
- dezvoltarea învățământului și a culturii în limbile vorbite de popor.

4.6. BAROCUL -*Studiu de caz*

Barocul e un stil în arhitectură, muzică, dans, pictură, sculptură și alte arte care au înflorit în Europa de la începutul secolului al XVII-lea până în anii ' 1740. Pe teritoriile imperiilor spaniol și portughez, inclusiv în Peninsula Iberică, a continuat, împreună cu noi stiluri, până în prima decadă a anilor 1800. A succedat arta renașcentistă și manierismul, și a precedat rococoul și neoclasicismul. A fost susținut de Biserica Catolică, ca un mijloc de a combate simplitatea și austeritatea arhitecturii, artei și muzicii protestante, chiar dacă arta barocă luterană s-a dezvoltat și în anumite părți ale Europei.

Stilul baroc folosea contrastul, mișcarea, detaliile exuberante, culoarea profundă, măreția și surpriza ca să atingă un sentiment de uimire. Stilul a apărut la începutul secolului al XVII-lea, în Roma, apoi răspândindu-se rapid în Franța, Italia de nord, Spania și Portugalia, iar mai târziu în Austria, sudul Germaniei și Rusia. Până în anii 1730, evoluase într-un stil și mai flamboiant, numit rocaille sau rococo, care a apărut în Franța și Europa Centrală până la mijlocul secolului al XVIII-lea.

În artele decorative se produce un exces de ornamentație. Îndepărtarea de la clasicismul renașcentist are căi proprii în fiecare țară. Dar o caracteristică generală e aceea că peste tot punctul de plecare îl constituie elementele ornamentale introduse de Renaștere. Repertoriul clasic e aglomerat, îndesit, suprapus, încărcat, cu scopul de a stârni efecte de șoc. Motive noi introduse de baroc sunt: cartușul, trofeele și armele, coșuri cu fructe sau flori, și altele, realizate în marchetărie, stucaturi, sau sculptate.

4.7. EUROPA MODERNĂ. EUROPA ÎN SECOLELE AL XVII-LEA ȘI AL XVIII-LEA

Manifestări ale absolutismului monarhic

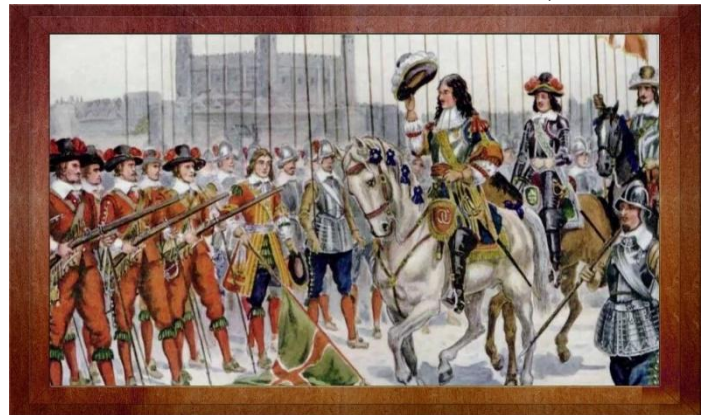
Noul sistem politic al monarhiei absolutiste a început să se dezvolte în Europa de la sfârșitul secolului al XV-lea și din secolul al XVI-lea.

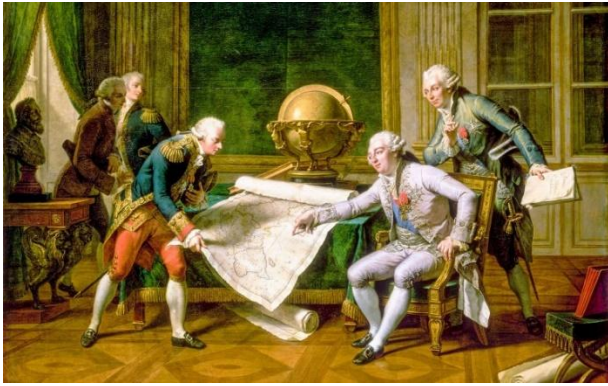
Au existat *condiții favorabile* instaurării monarhiilor absolutiste: procesul de centralizare statală se încheiase;

- monarhia avea prestigiul consolidat;
 - au crescut rolul orașelor și al burgheziei;
 - burghezia, noua nobilime, care era întreprinzătoare și educată, țărănimea și Biserica erau interesate în sporirea puterii monarhilor, sperând în realizarea propriilor scopuri.
- Monarhia absolutistă a avut o serie de *caracteristici*

comune:

- monarhul își exercita autoritatea în întregul stat pe care îl conducea;
- era ajutat de un consiliu regal;
- dispunea de o armată permanent, formată din mercenari cu arme de foc;
- conducea întreaga politică internă și externă;
- bătea monedă;
- justiția regală și legile emise de monarh se aplicau peste tot în țară;
- sumele necesare funcționării statului proveneau din veniturile ordinare și din impozitele votate de adunările stărilor;
- rolul adunărilor de stări a scăzut foarte mult.

În **Franța**, monarhia absolutistă a avut o serie de reprezentanți importanți: **Henric al IV-lea** a acordat drepturi protestanților (hughenoților), prin *Edictul de la Nantes*, a început politica de cuceriri colonial, a protejat țărănimea;

Ludovic al XIII-lea a înfrânt încercările nobilimii de a-i limita puterile;

Ludovic al XIV-lea, cel mai important reprezentant al absolutismului francez, a adoptat măsuri pentru mai buna organizare a vieții economice și a fiscalității, ministrul Colbert impunând mercantilismul.

În **Anglia**, regele **Henric al VIII-lea** a crescut veniturile monarhiei prin secularizarea averilor mănăstirilor și a impus ca Parlamentul să-l proclame capul Bisericii Anglicane. Regina **Elisabeta I** a transformat Anglia în cea mai mare putere navală.

În **Spania**, regele **Filip al II-lea** a restrâns rolul Cortesurilor și privilegiile orașelor. În **Rusia**, **Petru cel Mare** a centralizat administrația și, în urma modernizării armatei, a realizat noi cuceriri teritoriale, asigurând țării ieșirea la Marea Baltică.

Consecințe ale instaurării monarhiilor absolutiste au fost:

- asigurarea dezvoltării economice și sociale a statelor;
- înlăturarea relațiilor vasalice;
 - impunerea ordinii și stabilității statelor.

Palatul de la Versailles...Știați că...

-A fost construit pentru Ludovic al XIV-lea și este enorm: cele mai mari săli sunt Sala Oglizilor, Capela Regală și salonul lui Venus?

-Are 700 camere, 67 scări și 1200 de șemineee întinzându-se pe 800 ha?

-Regele Soare naviga cu gondola pe marele canal

-Maria Antoaneta, soția lui și-a construit propriul parc de joacă?

-Grădinile sunt cele mai mari din lume (372 statui, 600 fântâni, 30km de canale) emanau un miros foarte puternic iar vizitatorii se îmbolnăveau?

-Constructorii Sălii Oglizilor au fost asasiinați deoarece au dezvăluit secretul construcției (357 oglinzi) ?

-Francezii de rând au distrus Poarta de Aur a palatului?

4.8. LUDOVIC AL XIV-LEA, SULEIMAN MAGNIFICUL ȘI PETRU CEL MARE

LUDOVIC AL XIV-LEA

Rege al Franței (1643-1715)

Supranumit – **Regele Soare** (embela lui Ludovic era un Soare, ale cărui raze ating Pământul).

Îi este atribuită expresia ”**Statul sunt eu!**”

Cu sprijinul unor ministri capabili precum **Colbert** a dezvoltat economia (au fost înființate companii comerciale, mari ateliere meșteșugărești ce fabricau produse de lux, șantiere navale).

A limitat drepturile hughenotilor (locuitori de confesiune protestantă)

Franța și-a extins stăpânirea în afara Europei, îndeosebi în America de Nord și în Africa. Pentru dezvoltarea comerțului cu teritoriile coloniale a fost înființată Compania Indiilor Orientale.

A construit Palatul de la Versailles și a adus aici Curtea Regală (formată din marea nobilime franceză).

Palatul de la Versailles a reprezentat simbolul monarhiei absolute franceze.

Domnia lui **SOLIMAN MAGNIFICUL** (1521-1566) a reprezentat **perioada de apogeu a Imperiului Otoman**, când acesta a atins maxima întindere teritorială, stăpânind teritorii în Europa, Asia și nordul Africii; (Statul său cuprindea Persia, Egiptul, Ungaria, etc.).

Pe plan intern, a avut loc o dezvoltare economică și o modernizare a

instituțiilor și a legilor; de aceea lui Soliman i s-a mai spus „*Kanuni*” (Legiuitorul); Politica sa a ținut cont de rațiunea de stat

În timpul său, cultura se dezvoltă, fiind îmbogățită cu influențe arabe, persane și europene. Poet la rândul său, sultanul a creat mai multe asociații culturale și a încurajat scriitorii și artiștii din imperiu;

Au fost construite edificii noi (moschei, clădiri administrative, palate, locuințe, poduri), cel mai important arhitect al perioadei fiind **Mimar Sinan**.

Ex. Moscheia Suleymaniye din Istanbul.

PETRU CEL MARE

Țar al Rusiei 1682-1725

A început modernizarea Imperiului Rus, care a devenit o mare putere europeană

A făcut vizite în Anglia, Olanda, Franța, de unde a preluat modele de dezvoltare economică și le-a preluat în Rusia. **A înființat în Rusia fabrici pentru țesături de mătase scumpă**, ca acelea din orașele franceze Orleans, Tours, Lyon. S-a dezvoltat mineritul în Siberia, Exportă fier.

A creat prima flotă militară rusă

Știați că...

- *A fost proclamat țar la vârsta de 10 ani*
- *A dat o lege prin care a interzis femeilor să ia bărbații beși din cârciumi?*
- *S-a numit "Cel Mare" deoarece era înalt, avea înălțimea de 203 cm?*
- *Știa să cânte foarte bine la pian?*
- *I-a obligat pe boierii care doreau să poarte barbă să plătească o taxă specială?*
- *A construit de la zero orașul Sankt Peterzburg și a mutat capitala aici?*
- *A fost prieten bun cu Dimitrie Cantemir, iar după ce a pierdut tronul a fost consilierul personal al țarului?*

Pe plan extern și-a impus controlul asupra Mării Baltice și a Mării Negre. În acest sens a dus războaie cu Regatul Suediei și cu Imperiul Otoman. (Pentru a lupta împotriva Imperiului Otoman s-a aliat cu Dimitrie Cantemir, domnul Moldovei cu care în 1711 a încheiat tratatul de la Luțk). **A construit orașul Sankt Petersburg**, oraș modern, după model european ce a devenit capitală. Potrivit concepției absolutiste, a dorit să transforme Rusia într-un stat centralizat. După modelul englez al lui Henric al VIII-lea, a trecut Biserica Rusă în subordinea statului. A interzis tuturor bărbaților să-și lase barbă în afară de slujitorii Bisericii.

Exersăm!

1. Răspunde la întrebări:

- Cine a fost supranumit „**Regele Soare**” și ce simbol reprezenta această denumire?
Ce palat construit de Ludovic al XIV-lea a devenit simbolul monarhiei absolute?
Ce categorie religioasă a fost persecutată în timpul domniei lui Ludovic al XIV-lea?
Cum era supranumit Soliman și de ce?
Numește un domeniu în care Imperiul Otoman s-a dezvoltat în timpul lui Soliman.
Cine a fost arhitectul marilor construcții din vremea lui Soliman?
Ce oraș modern a fost construit de Petru cel Mare?
Ce măsură a luat Petru cel Mare pentru modernizarea Rusiei?
Cu ce domnitor român s-a aliat Petru cel Mare împotriva Imperiului Otoman?
Ce mări a dorit Rusia să controleze în timpul lui Petru cel Mare?

1. Completează spațiile libere:

- a) Ludovic al XIV-lea a construit palatul _____.
b) Soliman Magnificul era supranumit _____.
c) Petru cel Mare a fondat orașul _____.

2. Adevărat sau Fals:

- a) Ludovic al XIV-lea a sprijinit dezvoltarea manufacturilor de lux.....
b) Soliman Magnificul a distrus cultura imperiului.....
c) Petru cel Mare a creat prima flotă militară rusă.....

3. Potrivește conducătorul cu realizarea sa:

Conducător

- A. Ludovic al XIV-lea
B. Soliman Magnificul
C. Petru cel Mare

Realizare

1. Construirea Sankt Petersburgului
2. Versailles – simbol al absolutismului
3. Reformarea legilor Imperiului Otoman

Cap 5. SPRE O NOUĂ SOCIETATE

5.1. Iluminismul - rațiune, drepturi, implicarea oamenilor în viața politică

Iluminismul a fost un curent filosofic și social-politic, ai cărui reprezentanți doreau:

-asigurarea drepturilor politice și cetățenești pentru toți oamenii, a libertății și egalității tuturor, încă de la naștere;

-luminarea oamenilor prin știință și cultură;

-explicarea lumii cu ajutorul rațiunii;

- toleranță religioasă.

Curentul a fost ideologia burgheziei și a avut un caracter antiabsolutism.

Iluminismul a apărut, în secolul al XVIII-lea, în Franța, iar ideile sale au fost difuzate prin lucrarea **Enciclopedia** sau *Dicționarul general al științelor, artelor și meseriilor*, editat de Diderot, d'Alembert și alții, din 1751, dar și prin presă, broșuri sau saloane literare. Ideile iluministe s-au difuzat și în alte țări europene (Austria, Prusia, Rusia, Spania etc.).

În Transilvania, Iluminismul s-a manifestat în cadrul curentului numit *Școala Ardeleană* (reprezentanți: Gheorghe Șincai, Petru Maior, Samuil Micu etc.). În Moldova și în Țara Românească, reforme iluministe au introdus unii domni fanarioți, precum Constantin Mavrocordat, care a eliberat țărani dependenți, a modernizat administrația, etc.

Ideile iluministe i-au atras și pe unii monarhi despoți luminați, ca Frederic al II-lea, în Prusia, Iosif al II-lea, în Imperiul Habsburgic, Ecaterina a II-a, în Rusia și alții, care au introdus reforme în țărilor lor.

Iluminismul a stat la baza organizării societății moderne, iar ideile sale au fost afirmate în documentele revoluțiilor americană și franceză, din secolul al XVIII-lea.

Studiu de caz. Montesquieu și Jean-Jacques Rousseau

Montesquieu (1689-1755) a criticat despotismul. În lucrarea *Despre spiritul legilor*, a susținut separarea puterilor în stat, după modelul monarhiei constituționale engleze.

Jean-Jacques Rousseau (1712-1778) a scris lucrările *Discurs asupra inegalității dintre oameni* și *Contractul social*. Dorea ca oamenii să fie liberi și egali în drepturi încă de la naștere.

5.1. ILUMINISMUL- RAȚIUNE, DREPTURI, IMPLICAREA OAMENILOR ÎN VIAȚA PUBLICĂ

1. Completați ideile ILUMINISMULUI în organizatorul de mai jos,

Natura poate fi înțeleasă prin
Viața în societate poate fi
Organizarea societății trebuie să pornească de la recunoașterea

2. Notați domeniul în care au făcut descoperiri reprezentanții de seamă ai științei din secolele al XVII-lea și al XVIII-lea.

 Isaac Newton	 Gottfried von Leibniz	 Christiaan Huygens
---	--	---

←-----→

3. Scrie mai departe....

Veacul al XVIII-lea este numit și Epoca Iluminismul a răspândit încrederea în capacitatea.....de a explica alcătuirea și a

În numele rațiunii, iluminiștii susțineau necesitatea recunoașteriiși afundamentale ale oamenilor: dreptul la la, egalitatea în fața

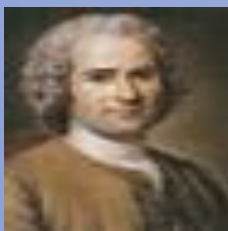
4. Asociați imaginile și numele iluminiștilor din coloana din partea stângă cu ideile din partea dreaptă:

Voltaire

Montesquieu

Jean-Jacques Rousseau

Rousseau

a) A susținut drepturile fundamentale și dreptul natural al omului, alături de Rousseau, cum ar fi dreptul la viață, la libertate, la o locuință, dreptul natural.

b) A fost un filozof elvețian, scriitor și compozitor, unul dintre cei mai iluștri gânditori ai Iluminismului, pedagog de valoare mondială.

c) A fost un scriitor și filosof al Iluminismului francez ce fost exilat pentru scurt timp din Paris deoarece a compus poeme satirice la adresa familiei regentului francez.

4. Completați spațiile organizatorului de mai jos cu idei referitoare la implicarea oamenilor în viața publică în Epoca Luminilor:

Implicarea oamenilor în viața publică	Reforme adoptate în Prusia și Rusia
<ul style="list-style-type: none">•••	<ul style="list-style-type: none">•••

**5.2. CONSTITUIREA
S.U.A.**

Începând cu secolul al XVII-lea, englezii au întemeiat mai multe **colonii** pe **coasta estică a Americii de Nord**, ocupând teritorii ale băștinașilor.

.Anglia stânjenea dezvoltarea coloniilor prin impunerea unor legi sau a unor impozite (*taxa pe timbru, taxa ceaiului* etc.). Treptat, s-a format conștiința națională americană, coloniștii dorind eliberarea de sub stăpânirea engleză. Revoluția americană a luat forma unui *război de independență*.

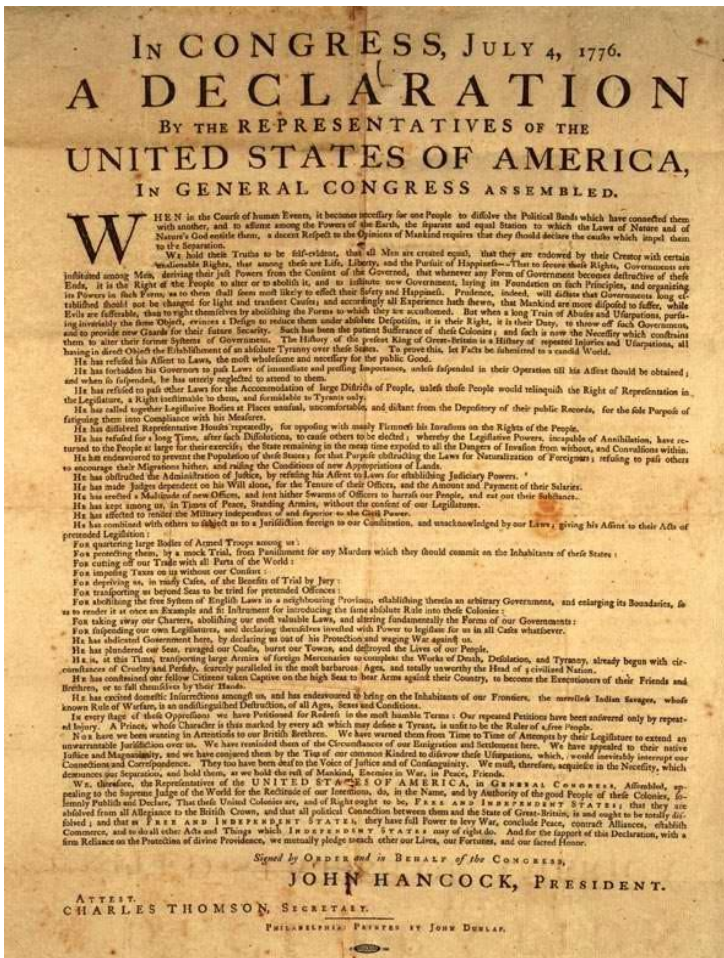
Înainte războiului celor 13 colonii engleze din America de Nord, s-au produs o serie de incidente: ciocniri ale locuitorilor din Boston cu soldații englezi (1770); aruncarea în mare a încărcăturii de ceai de pe un vas în portul Boston („*partida de ceai*” - 1773).

(1781). Anglia, înfrântă, a recunoscut independența celor 13 colonii, prin Tratatul de pace semnat la Versailles.

Statele Unite ale Americii au fost organizate prin **Constituția** din anul 1787 ca **republică federală** (fiecare stat își stabilește propriile legi, impozite, sistem de învățământ, justiție, iar guvernul central se ocupă de politica externă, de cea de apărare și de relațiile dintre state).

La **4 iulie 1776**, a fost proclamată independența coloniilor din America de Nord față de Anglia, iar comanda armatei americane de voluntari nou formate a fost acordată generalului **George Washington**.

Sprijiți de Franța, Spania și Olanda, coloniștii au câștigat războiul, în urma luptelor de la Saratoga (1777) și Yorktown

• **executivă** - exercitată de președinte; primul președinte a fost George Washington;

• **legislativă** - deținută de Congresul american, format din Camera Reprezentanților și Senat;

• **judcătorească** - exercitată de instanțele de judecată, cea mai importantă fiind Curtea Supremă.

5.3. NAPOLEON I ȘI RĂSPÂNDIREA IDEILOR REVOLUȚIEI FRANCEZE ÎN EUROPA

La data de **9 noiembrie 1799**, în locul **Directoratului** este instaurată o nouă formă de conducere numit **Consulat**;

- din acesta făceau parte trei persoane, unul dintre ei fiind **Napoleon Bonaparte**, care avea funcția de *prim-consul*;

- Bonaparte avea puteri nelimitate, guvernul și celelalte instituții ale statului se aflau în subordinea sa;

- Consulatul a fost una dintre cele mai prospere perioade din istoria Franței, Napoleon Bonaparte a luat măsuri pentru modernizarea statului:

- a) a fost eliminată corupția și nesiguranța cetățenilor;
 - a) s-au inițiat vaste lucrări publice;
 - b) s-au pus bazele învățământului modern;
 - c) religia și-a reintrat în drepturi, dar Biserica era subordonată statului
 - d) au fost scrise legi noi, moderne, cunoscute sub numele de **Codul lui Napoleon**.
- pe plan extern, Franța învinge Austria în bătălia de la **Marengo** (1800), iar cu Anglia este încheiat un tratat de pace (1802);
 - în 1804, având puterea consolidată de realizările guvernării sale, Napoleon se proclamă *împărat*, iar Franța devine imperiu;
 - Napoleon a creat *Marea Armată*, cu ajutorul căreia a obținut importante victorii, în urma cărora imperiul său s-a întins până spre estul Europei;
 - **Austria a fost învinsă în 1805, Prusia în 1806**, iar cu Rusia a încheiat un acord prin care Europa era împărțită între împăratul Franței și țarul Rusiei;
 - cu toate acestea, flota franceză a fost înfrântă de cea engleză în 1805, iar pentru a învinge Anglia, Napoleon a decretat *blocada continentală*, prin care interzicea țărilor cucerite de Franța orice comerț cu insulele britanice;
 - întrucât Rusia nu a respectat blocada, Napoleon a atacat-o, însă a suferit o mare înfrângere (1812);
 - urmează alte înfrângeri pentru Napoleon (Leipzig - 1813), iar în 1814 a fost obligată să abdice;
 - a revenit un an mai târziu, pentru *100 de zile*, dar coaliția antifranceză l-a învins decisiv la **Waterloo**; Ideile revoluției franceze s-au răspândit în Europa, principalul efect fiind trezirea *națiunilor europene* împotriva marilor imperii.

Răspunde la întrebări:

- La ce dată a fost instaurat Consulatul în Franța?
- Ce funcție ocupa Napoleon în timpul Consulatului?
- Câte persoane formau Consulatul?
- Numește o măsură prin care Napoleon a modernizat statul francez.
- Cum se numește codul de legi moderne elaborat în timpul Consulatului?
- Ce țară a fost învinsă de Franța în bătălia de la Marengo (1800)?
- În ce an s-a proclamat Napoleon împărat?
- Cum se numea armata creată de Napoleon?
- De ce a decretat Napoleon blocada continentală?
- Unde a fost înfrânt definitiv Napoleon în 1815?

Știați că...

- **Nu era scund:** Napoleon avea aproximativ 1,67-1,70cm, ceea ce reprezenta înălțimea medie pentru un francez în acea perioadă. Mitul a apărut din cauza diferenței dintre măsurătorile franceze și cele engleze, dar și pentru că era mereu înconjurat de Garda Imperială înaltă.
- **Limba maternă:** Napoleon s-a născut în Corsica, la scurt timp după ce insula a devenit franceză. Prima lui limbă a fost italiana, iar franceza a vorbit-o mereu cu un accent corsican pronunțat.
- **Autor de roman:** În tinerețe, a scris o nuvelă romantică intitulată *Clisson et Eugénie*, despre relația sa cu Désirée Clary.
- **Frica de pisici:** Se spune că suferea de ailurofobie, o frică intensă de pisici, o caracteristică pe care ar fi împărtășit-o cu alți lideri precum Hitler sau Iulius Cezar.
- **Atacul iepurilor:** În 1807, după semnarea tratatului de la Tilsit, a organizat o vânătoare de iepuri. Mii de iepuri au fost adunați, dar în loc să fugă, au atacat Napoleon și echipa sa.
- **Obiceiul cu mâna în vestă:** Poza celebră în care își ținea mâna în vestă era un gest de modă la acea vreme, nu neapărat un semn de durere sau altă afecțiune.
- **A descoperit Piatra Rosetta:** Expediția sa în Egipt a dus la descoperirea celebrului artefact care a permis descifrarea hieroglifelor egiptene.
- **Nu a murit otrăvit:** Deși s-a speculat mult timp că a fost otrăvit cu arsenic în exil, cercetările ulterioare indică faptul că a murit, cel mai probabil, de cancer la stomac.
- **Nu a iubit câinii:** A avut o relație tensionată cu animalele, în special cu pisicile, dar a iubit-o pe Josephine.
- **A scris "sărutări":** În ciuda fațadei de cuceritor necruțător, scrisorile lui către Josephine erau extrem de pasionale.

5.4. REVOLUȚIA INDUSTRIALĂ. IMPACTUL ÎN VIAȚA OAMENILOR

Revoluția industrială s-a declanșat în Anglia la sfârșitul secolului al XVIII-lea și la începutul celui de-al XIX-lea. A reprezentat procesul de înlocuire în producție a muncii manuale cu cea a mașinilor, manifestându-se, mai întâi, în industria textilă.

Desfășurarea revoluției industriale a fost favorizată de progresele științifice și de inovațiile tehnice (*mașina de tors, cea de filat* etc.). O importantă invenție a fost **motorul cu aburi**, perfecționat de James Watt, în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea. Apoi, acesta a fost utilizat în industria textilă, în transporturi și în alte ramuri industriale.

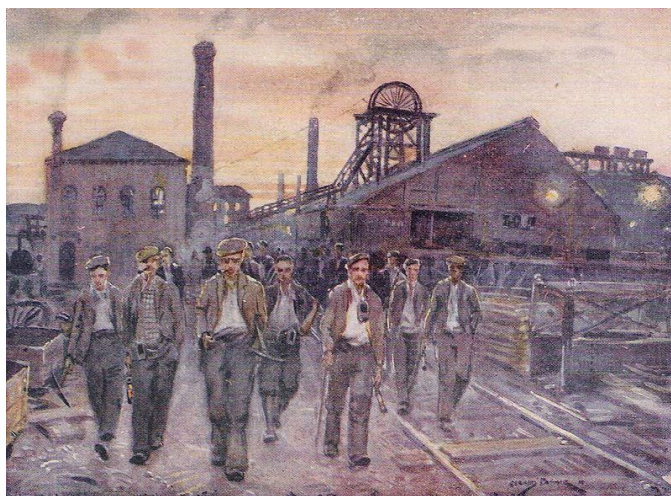
În agricultură, s-au înregistrat progrese, deoarece era nevoie de recolte cât mai mari, pentru a satisface cererea de pe piață:

- s-au cultivat plante noi (cartoful, porumbul, tomatele);
- s-au perfecționat uneltele;
- au fost inventate mașini agricole (*secerătorile mecanice și batozele*);
- a început utilizarea îngrășămintelor chimice;
- s-au tratat plantele și animalele de diferite boli.

* În a doua jumătate a secolului al XIX-lea, a avut loc o a doua „revoluție industrială”, această fiind determinată de folosirea unor noi surse de energie: electricitatea, gazele naturale și petrolul.

Consecințele revoluției industriale au fost multiple:

- industria a devenit principală ramură economică în diferite state;
- s-au dezvoltat transporturile navale și feroviare (*locomotiva cu aburi, vaporul* etc);
- s-au inventat becul electric, automobilul, telefonul, aparatul de fotografiat și cinematograful.
- a crescut rolul burgheziei;
- a sporit numărul muncitorilor industriali, care primeau salariu pentru munca prestată;
- printre muncitori erau folosite femeile dar și copiii, ambele categorii având condiții de muncă dificile;
- s-a dezvoltat societatea capitalistă bazată pe proprietatea privată, pe investirea capitalului și pe obținerea de profit.

Exersăm!

1. Completează spațiile libere

1. Revoluția industrială a început în la sfârșitul secolului al XVIII-lea.
2. O invenție importantă a fost motorul cu aburi perfecționat de
3. Revoluția industrială a început mai întâi în industria
4. În a doua jumătate a secolului XIX au apărut noi surse de energie precum, gazele naturale și petrolul.

2. Alege varianta corectă

1. Revoluția industrială a început în:
 - a) Franța
 - b) Anglia
 - c) Germania
2. Motorul cu aburi a fost perfecționat de:
 - a) Isaac Newton
 - b) James Watt
 - c) Albert Einstein
3. În agricultură s-au introdus:
 - a) computer
 - b) mașini Agricole
 - c) sateliți

3. Adevărat sau Fals

Scrie **A** (adevărat) sau **F** (fals).

1. Revoluția industrială a înlocuit munca manuală cu mașinile.....
2. În fabrici lucrau doar bărbați.....
3. Revoluția industrială a dus la dezvoltarea transporturilor.....
4. Industria a devenit o ramură economică importantă.....

5. Răspunde la întrebări:

1. *Ce este revoluția industrială?*
2. *Numește două invenții din perioada revoluției industriale.*
3. *Numește o consecință a revoluției industriale.*

Cap.6. LEGENDE

6.1. CINE AU FOST CAVALERII TEMPLIERI?

După ce armatele creștine au capturat Ierusalimul de sub control musulman în 1099 în timpul cruciadelor, grupuri de pelerini din toată Europa de Vest au început să viziteze Țara Sfântă. Mulți dintre ei, însă, au fost jefuiți și uciși în timp ce traversau teritoriile controlate de musulmani în timpul călătoriei lor.

În jurul anului 1118, un cavaler francez numit Hugues de Payens a creat un ordin militar împreună cu opt rude și cunoscuți, numindu-l Umilii Soldați ai lui Hristos și a Templului lui

Solomon - cunoscut mai târziu pur și simplu sub numele de Cavaleri Templieri.

Cu sprijinul lui Baldwin al II-lea, conducătorul Ierusalimului, aceștia și-au înființat sediul central pe muntele templului sacru al orașului, angajându-se să protejeze vizitatorii creștini din Ierusalim.

APROBAREA PAPEI

Inițial, Templierii s-au confruntat cu critici din partea unor lideri religioși. Dar în 1129, grupul a primit aprobarea oficială a Bisericii Catolice și sprijinul din partea lui Bernard de Clairvaux, un proeminent stareț francez.

În 1139, Papa Inocențiu al II-lea a emis o Bulă prin care le-a permis Cavalerilor Templieri drepturi speciale. Cele mai importante erau scutirea de plata impozitelor, li se permitea să-și construiască propriile lor oratorii și nu depindeau de nimeni, în afară de Papă.

Templierii au înființat o rețea prosperă de bănci și au câștigat o influență financiară enormă. Sistemul lor bancar le-a permis pelerinilor religioși să depună active în țările lor de origine și să-și retragă fondurile în Țara Sfântă.

Pe măsură ce Templierii creșteau ca dimensiune și statut, aceștea au creat noi orașe în toată Europa de Vest. La apogeul influenței lor, templierii se lăudau cu o flotă considerabilă de nave, dețineau insula mediteraneană Cipru și serveau drept bancă primară și instituție de împrumut pentru monarhi și nobili europeni.

ÎNDATORIRILE CAVALERILOR

Deși scopul său inițial era de a proteja pelerinii de pericol, Cavalerii Templieri și-au extins treptat îndatoririle. Au devenit apărători ai statelor cruciate din Țara Sfântă și au fost cunoscuți ca războinici curajoși și calificați. Templierii au construit numeroase castele și au purtat - și adesea au câștigat - lupte împotriva armatelor islamice. Stilul lor neînfricat de luptă a devenit un model pentru alte ordine militare.

CĂDEREA ORDINULUI

La sfârșitul secolului al XII-lea, armatele musulmane au preluat conducerea Ierusalimului și au schimbat valul cruciadelor, forțând Templierii să se mute de mai multe ori. Căderea Acrului în 1291 a marcat distrugerea ultimului refugiu al cavalerilor rămași în Țara Sfântă.

Sprijinul european pentru campaniile militare din Țara Sfântă a început să scadă în deceniile care au urmat. În plus, mulți lideri laici și religioși au devenit din ce în ce mai critici cu privire la bogăția și puterea Templierilor. În 1303, templierii și-au pierdut poziția în lumea musulmană și au stabilit o bază de operațiuni la Paris. Acolo, regele Filip al IV-lea al Franței a decis să desființeze ordinul, probabil pentru că Templierii îi refuzaseră conducătorului îndatorat împrumuturi suplimentare.

ARESTĂRI ȘI EXECUȚII *Vineri, 13 octombrie 1307, au fost arestați zeci de templieri francezi, inclusiv marele maestru al ordinului Jacques de Molay. Mulți dintre cavaleri au fost torturați brutal până când au mărturisit acuzații false, care includeau erezia, homosexualitate, corupția financiară, închinarea la diavoli, înșelăciunea, scuipatul pe cruce și multe altele. Câțiva ani mai târziu, zeci de templieri au fost arși pe rug la Paris pentru mărturisirile lor. De Molay a fost executat în 1314. În urma presiunii din partea regelui Filip, Papa Clement al V-lea a dizolvat, cu reticență, Cavalerii Templieri în 1312. Proprietățile și activele bănești ale grupului au fost date unui ordin rival, Cavalerii Hospitalari. Cu toate acestea, se crede că regele Filip și regele Eduard al II-lea al Angliei au confiscat majoritatea averilor cavalerilor.*

CAVALERII TEMPLIERI ASTĂZI

Biserica Catolică a recunoscut că persecuția Cavalerilor Templieri a fost nejustificată. Biserica susține că Papa Clement a fost presat de conducătorii europeni pentru a distruge ordinul. În timp ce majoritatea istoricilor sunt de acord că Templierii s-au desființat în totalitate în urmă cu 700 de ani, există unii oameni care cred că ordinul a rămas până în prezent. În secolul al XVIII-lea, unele grupuri, mai ales

francmasonii, au reînviat mai multe simboluri, ritualuri și tradiții ale cavalerilor medievali. În prezent, există mai multe organizații internaționale concepute după Templierii la care publicul se poate alătura. Aceste grupuri au reprezentanți în întreaga lume și își propun să susțină valorile și tradițiile medievale originale. Unii istorici au susținut că Templierii ar fi putut păzi în secret Giulgiul de la Torino (o pânză în care se crede că a fost așezată pe corpul lui Iisus Hristos înainte de înmormântare) timp de sute de ani după încheierea cruciadelor. O altă credință larg răspândită este că cavalerii au descoperit și au păstrat artefacte și moaște religioase, precum Sfântul Graal, Arca Legământului și părți ale crucii lui Hristos. Există diverse alte idei și mituri despre operațiunile secrete ale Cavalerilor Templieri. Popularul roman și film, **Codul lui Da Vinci** prezintă o teorie conform căreia templierii au fost implicați într-o conspirație pentru a păstra linia genealogică a lui Iisus Hristos. Deși multe dintre aceste speculații sunt considerate fictive, nu există nicio îndoială că Templierii au provocat intrigi și fascinație și probabil că vor continua să o facă în anii următori.

6.2. CÂNTECULUI NIBELUNGILOR

Legenda spune că, în vremuri îndepărtate, când onoarea și sabia hotărau soarta oamenilor, trăia un erou vestit pe nume **Siegfried din Xanten**. Era tânăr, puternic și neînfricat, iar faima faptelor sale se răspândise în toate ținuturile germanice. Încă din tinerețe, Siegfried a pornit în căutarea gloriei, dorind să-și dovedească valoarea în fața lumii.

În drumul său, a ajuns în țara Nibelungilor, unde a înfruntat și a ucis un dragon fioros. După luptă, scăldându-se în sângele fiarei, Siegfried a devenit aproape invulnerabil. Totuși, o frunză i-a căzut pe spate, lăsând un mic loc neatins – singurul său punct slab. Fără să știe, destinul îi pregătea deja o soartă tragică. După această victorie, Siegfried a pus mâna pe comoara Nibelungilor, un tezaur uriaș, dar și pe un inel blestemat, care avea să aducă moarte și nenorocire tuturor celor ce îl posedau. Ajuns la curtea regelui **Gunther din Burgundia**, Siegfried a fost primit cu mare cinste. Acolo o întâlnește pe **Kriemhild**, sora regelui, o tânără frumoasă și nobilă. Între cei doi se naște o iubire sinceră, iar Siegfried îi promite credință veșnică. Pentru a câștiga mâna

lui Kriemhild, eroul acceptă să-l ajute pe Gunther să o cucerească pe puternica regină **Brunhilda**, care își învingea peștorii în probe de forță.

Folosindu-se de o mantie fermecată ce îl făcea invizibil, Siegfried îl ajută pe Gunther să câștige încercările și să o ia de soție pe Brunhilda. Astfel, Gunther și Brunhilda se căsătoresc, iar Siegfried se însoară cu Kriemhild. Pentru o vreme, pacea și bucuria domnesc la curtea burgunzilor.

Însă fericirea nu durează. Între Brunhilda și Kriemhild izbucnește o ceartă aprigă, fiecare dorind să-și dovedească superioritatea. Mânată de mândrie, Kriemhild dezvăluie secretul că Siegfried a fost adevăratul învingător al probelor și că el o supusese pe Brunhilda. Umilită și furioasă, Brunhilda cere răzbunare.

Atunci intervine **Hagen**, cel mai loial și mai dur cavaler al regelui Gunther. Deși recunoaște curajul lui Siegfried, Hagen consideră că acesta a devenit o amenințare pentru regat. Prin viclenie, reușește să afle de la Kriemhild locul vulnerabil al eroului, sub pretextul că vrea să-l protejeze în luptă.

În timpul unei vânători, Hagen își pune planul în aplicare. Când Siegfried se apleacă să bea apă dintr-un izvor, Hagen îl lovește mortal cu sulița exact în locul neprotejat. Eroul cade, iar sângele său curge pe pământul pe care îl apărase cu atâta vitejie. Moartea lui Siegfried zguduie întreaga curte burgundă.

Kriemhild este copleșită de durere, dar și de o ură nemărginită. Ani la rând, își plânge soțul și jură că va pedepsi pe toți cei vinovați. În cele din urmă, se căsătorește cu puternicul rege al hunilor, **Attila**, nu din iubire, ci pentru a avea puterea necesară răzbunării.

După ani de așteptare, Kriemhild își invită frații și pe Hagen la curtea hunilor. Deși presimt pericolul, aceștia acceptă invitația. Odată ajunși, izbucnește un conflict sângeros între burgunzi și huni. Luptele sunt cumplite, iar sângele curge fără oprire. Hagen este în cele din urmă ucis, dar nici Kriemhild nu scapă de soarta tragică: este omorâtă, iar aproape toți eroii pier în acest masacru.

Legenda se încheie într-un peisaj de ruină și moarte, arătând că **răzbunarea și mândria pot distruge chiar și cele mai mari spirite**. „Cântecul Nibelungilor” rămâne astfel o poveste despre eroism, trădare și destin, în care gloria și pieirea merg mână în mână.

6.3. CÂNTECULUI LUI ROLAND

Legenda spune că, în vremea marelui împărat **Carol cel Mare**, regatul francilor se întindea peste ținuturi vaste, iar cavalerii săi erau cunoscuți pentru curaj și credință. Dintre toți, cel mai vestit era **Roland**, nepotul împăratului, un cavaler tânăr, mândru și neînfricat, a cărui sabie, **Durendal**, strălucea pe câmpul de luptă.

După ani de lupte în Spania împotriva sarazinilor, Carol cel Mare hotărăște să se retragă cu armata sa. Pentru a proteja retragerea, Roland este ales să conducă **ariergarda**, alături de cei mai viteji cavaleri ai imperiului. Deși misiunea era primejdioasă, Roland o acceptă fără ezitare, considerând că onoarea cere sacrificiu.

Însă, printre franci se afla și **Ganelon**, un cavaler invidios și trădător. Mâniat pe Roland, acesta încheie o înțelegere cu dușmanii sarazini și le dezvăluie planul armatei. Astfel, în strâmta trecătoare de la **Roncesvalles**, ariergarda francă este prinsă într-o ambuscadă.

Când primele semne ale atacului apar, prietenul lui Roland, **Olivier**, îl roagă să sune din cornul său, **Olifant**, pentru a chema ajutorul lui Carol cel Mare. Roland refuză. Pentru el, a cere ajutor prea devreme ar fi fost un semn de slăbiciune și o pată pe onoarea cavalerilor franci. Convins de propria vitejie, decide să lupte până la capăt.

Sarazinii atacă în valuri nesfârșite. Roland și camarazii săi se apără cu un curaj de neclintit. Sabia Durendal lovește fără milă, iar Roland doboară mulți dușmani. Câmpul de luptă se umple de zgomotul armelor și de strigătele celor răniți. Unul câte unul, cavalerii franci cad, dar nu dau înapoi.

Pe măsură ce lupta se întetește, Olivier este rănit mortal. În ultimele clipe, el îi reproșează lui Roland mândria care a dus la pierderea tuturor. Abia atunci Roland înțelege greșeala făcută. Cu puterile rămase, sună din cornul Olifant atât de tare, încât sângele îi țâșnește din tâmple. Sunetul străbate munții și ajunge la urechile lui Carol cel Mare.

Împăratul se întoarce de îndată, dar ajutorul sosește prea târziu. Pe câmpul de luptă, Roland rămâne aproape singur. Slăbit și rănit, refuză ca sabia sa să cadă în mâinile dușmanilor. Încearcă să o sfărâme de o stâncă, dar Durendal rămâne întreagă, semn al puterii și sfințeniei sale.

Simțind că moartea se apropie, Roland se așază pe o colină, cu fața spre țara dușmanilor, ca să arate că nu a fugit. Își pune sabia și cornul alături și își încredințează sufletul lui Dumnezeu. Astfel, marele cavaler își dă ultima suflare, devenind un simbol al eroismului suprem.

Când Carol cel Mare ajunge la Roncesvalles, găsește doar trupurile cavalerilor săi și pe Roland fără viață. Împăratul plânge pierderea nepotului său și poruncește pedepsirea trădătorului Ganelon. Trădarea este răzbunată, iar moartea lui Roland este cinstită ca un act de glorie eternă.

Legenda „Cântecului lui Roland” vorbește despre **onoare, loialitate și sacrificiu**, dar și despre pericolul mândriei excesive. Roland rămâne în istorie ca un erou care a ales să lupte până la capăt, chiar cu prețul vieții sale.

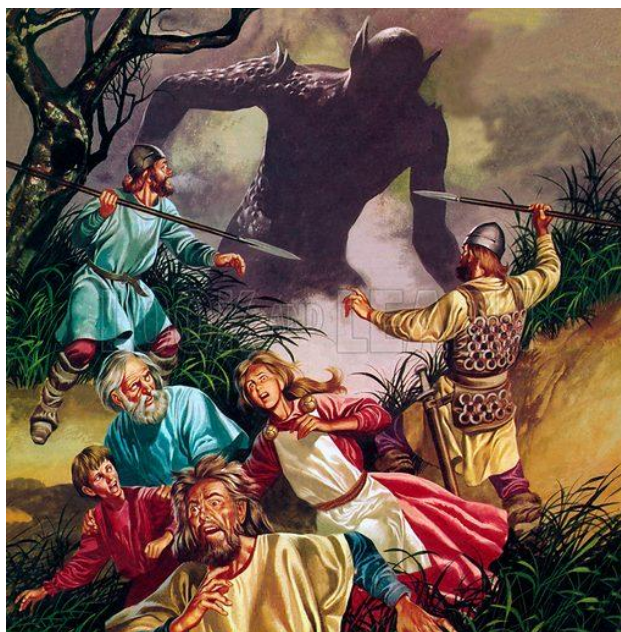
6.4. BEOWULF Legenda spune că, în vremuri foarte vechi, când regii conduceau prin curaj și forță, trăia un erou vestit pe nume **Beowulf**. El provenea dintr-un neam de războinici curajoși și era cunoscut pentru puterea sa neobișnuită și pentru dorința de a-și ajuta semenii. Faima lui ajunge până în Danemarca, unde un mare pericol amenința un regat pașnic.

În țara danezilor domnea regele **Hrothgar**, care construisese o sală mare de ospete, numită **Heorot**. Acolo, oamenii se adunau să sărbătorească, să cânte și să-și spună povești. Însă bucuria lor era distrusă în fiecare noapte de un monstru fioros numit **Grendel**. Acesta ieșea din mlaștini și ataca sala, ucigând războinici nevinovați. Ani la rând, nimeni nu reușea să-l oprească.

Auzind de suferința regelui Hrothgar, Beowulf pornește pe mare cu câțiva tovarăși, hotărât să învingă monstrul. Ajuns la curte, el promite că se va lupta cu Grendel fără arme, pentru a fi o luptă dreaptă. Regele, deși îngrijorat, acceptă, impresionat de curajul tânărului erou.

În noaptea următoare, Grendel atacă din nou. Beowulf îl așteaptă în tăcere. Când monstrul intră în sală, cei doi se luptă cu o forță uriașă. Beowulf reușește să-i smulgă brațul, iar Grendel fuge rănit mortal. Dimineața, oamenii găsesc sala eliberată de groază, iar bucuria revine în regat.

Însă pacea nu durează mult. **Mama lui Grendel**, o creatură și mai înspăimântătoare, vine să se răzbune. Ea atacă din nou și dispare în adâncurile unei ape întunecate.

Beowulf, fără teamă, pornește după ea. După o luptă grea, reușește să o învingă cu o sabie magică găsită în adâncuri.

Regele Hrothgar îl răsplătește pe Beowulf cu daruri bogate și îl laudă ca pe un adevărat erou. După aceea, Beowulf se întoarce în țara sa, unde, peste ani, devine **rege**. El conduce cu înțelepciune și dreptate, iar poporul său trăiește mult timp în pace.

La bătrânețe, liniștea regatului este tulburată de un **dragon** care păzește o comoară uriașă. Furia dragonului aduce distrugere, iar Beowulf știe că este dator să-l înfrunte, chiar dacă nu mai este tânăr. Însoțit de un singur războinic credincios, Beowulf pornește în ultima sa luptă.

Dragonul este ucis, dar Beowulf este rănit grav. În ultimele clipe, el privește comoara câștigată pentru poporul său și își dă seama că și-a împlinit menirea. Moare ca un adevărat erou, iar oamenii îl plâng și îi ridică un mormânt pe malul mării, pentru ca numele lui să nu fie uitat.

Legenda lui Beowulf ne învață că **adevărata putere vine din curaj, onoare și dorința de a-i proteja pe ceilalți**, chiar cu prețul vieții.

6.5. REGELE ARTHUR

Legenda spune că, în vremuri vechi, când Britania era împărțită între mulți regi și războaiele nu se mai sfârșeau, s-a petrecut un fapt minunat care avea să schimbe soarta țării. Într-o piață mare din Londra, a apărut o **sabie înfiptă într-o stâncă**, iar pe ea era scris că doar adevăratul rege al Britaniei o va putea scoate.

Mulți nobili și cavaleri au încercat, dar niciunul nu a reușit. Într-o zi, un băiat simplu pe nume **Arthur**, care nu știa încă cine este cu adevărat, a scos sabia fără niciun efort. Oamenii au înțeles atunci că el era alesul destinului. Arthur a fost încoronat rege, iar sabia a primit numele de **Excalibur**, simbol al puterii și dreptății.

Ajuns rege, Arthur a dorit să aducă pacea într-o țară măcinată de conflicte. A construit cetatea **Camelot** și a adunat în jurul său cei mai viteji cavaleri. Pentru a arăta că toți sunt egali, Arthur a creat **Masa Rotundă**, unde nimeni nu stătea mai presus de altul. Cavalerii săi jurau să apere pe cei slabi, să spună adevărul și să lupte pentru dreptate.

Printre cei mai cunoscuți cavaleri se aflau **Lancelot**, cel mai viteaz dintre toți, **Gawain**, cavalerul loial, și **Percival**, tânărul curat la suflet. Împreună, ei au trăit multe aventuri și au plecat în căutarea **Sfântului Graal**, un obiect sfânt care aducea binecuvântare și pace.

Cu toate acestea, nici măcar Camelot nu era ferit de greșeli omenești. Lancelot s-a îndrăgostit de **regina Guinevere**, soția regelui Arthur. Această iubire interzisă a adus neînțelegeri și a slăbit unitatea cavalerilor. În același timp, **Mordred**, fiul trădător al lui Arthur, complota în ascuns pentru a lua tronul.

În cele din urmă, trădarea iese la iveală. Mordred ridică o armată împotriva tatălui său, iar Britania este din nou cuprinsă de război. Cele două armate se întâlnesc într-o luptă finală. Arthur îl învinge pe Mordred, dar este rănit grav.

Rănit și slăbit, Arthur este dus pe o barcă misterioasă către insula **Avalon**, unde, potrivit legendei, va dormi până în ziua în care Britania va avea din nou nevoie de el. Excalibur este aruncată înapoi în apă, de unde o mână magică o prinde.

Legenda Regelui Arthur ne învață că **adevărată putere a unui conducător stă în dreptate, curaj și unitate**, dar și că orice ideal se poate prăbuși dacă oamenii uită de onoare și adevăr.

6.6. ROBIN HOOD

Legenda spune că, în Anglia medievală, pe vremea când nedreptatea apăsa greu asupra oamenilor simpli, trăia un erou vestit pe nume **Robin Hood**. El era un arcaș neîntrecut, curajos și drept, cunoscut pentru deviza sa: „**fură de la bogați și dă săracilor**”.

Robin Hood fusese cândva un om liber, loial regelui **Richard Inimă de Leu**. Însă, în lipsa regelui, plecat în cruciade, Anglia ajunsese sub conducerea aspră a **prințului John** și a ajutorului său, **șeriful din Nottingham**. Aceștia îi împovărau pe oameni cu taxe grele și îi pedepseau pe cei care nu puteau plăti.

Nedreptățit și declarat proscris, Robin Hood se refugiază în **pădurea Sherwood**, unde adună în jurul său alți oameni izgoniți de lege. Așa ia naștere ceata sa vestită, cunoscută drept „**Merry Men**”. Printre ei se aflau **Micul John**, puternic și loial, **Fratele Tuck**, vesel și curajos, și **Will Scarlet**, priceput la luptă.

Din ascunzișurile pădurii, Robin Hood și tovarășii săi atacau trăsurile nobililor lacomi și ale slujbașilor șerifului. Bogățiile luate erau împărțite săracilor, iar Robin era privit ca un apărător al celor nevoiași. Deși era urmărit de autorități, el nu rănea oameni nevinovați și respecta un cod al onoarei.

Într-o zi, șeriful din Nottingham organizează un **concurs de tras cu arc**, sperând să-l prindă pe Robin Hood. Deghizat, Robin participă la concurs și câștigă fără greutate, demonstrând încă o dată că nimeni nu îl întrece la mânăuirea arcului. Reușește să scape din capcană, spre rușinea șerifului.

Alături de Robin se află și **Lady Marian**, o tânără nobilă bună la suflet, care îi împărtășește idealurile. Ea îl ajută adesea în ascuns și îi rămâne credincioasă, chiar și în cele mai grele momente.

În cele din urmă, regele Richard se întoarce în Anglia. Aflând de faptele lui Robin Hood, acesta înțelege că proscrisul nu este un tâlhar, ci un om drept. Robin Hood este iertat, iar șeriful din Nottingham este pedepsit pentru cruzimea sa.

Legenda lui Robin Hood se încheie cu restabilirea dreptății și cu speranța că oamenii pot trăi într-o lume mai bună atunci când curajul și bunătatea înving lăcomia. Robin Hood rămâne până astăzi un simbol al **dreptății, curajului și luptei pentru cei slabi**.

6.7. CEI TREI MUSCHETARI

Legenda spune că, în Franța, pe vremea regelui **Ludovic al XIII-lea**, trăiau soldați de elită cunoscuți sub numele de **muschetari**. Aceștia nu erau doar buni luptători, ci și oameni de onoare, gata să-și apere regele și dreptatea cu orice preț. Deviza lor era simplă și puternică: **„Toți pentru unul și unul pentru toți!”**

Într-o zi, un tânăr curajos din sudul Franței, pe nume **d'Artagnan**, pornește spre Paris cu un singur vis: să devină muschetar. Deși sărac și fără experiență, el este hotărât și plin de entuziasm. Drumul nu este ușor, iar la sosirea în capitală, tânărul intră din greșeală în conflicte cu trei muschetari faimoși: **Athos, Porthos și Aramis**.

Cei patru hotărâsc să se dueleze, dar sunt întrerupți de soldații cardinalului **Richelieu**, un om puternic și viclean, care complota adesea împotriva muschetarilor

regelui. În acel moment, d'Artagnan se aliază cu cei trei și luptă alături de ei. Curajul său îi impresionează, iar din acea zi devin prieteni nedespărțiți.

Athos este calm și înțelept, Porthos este puternic și iubitor de glorie, iar Aramis este elegant și inteligent. Împreună, cei trei îl învață pe d'Artagnan ce înseamnă onoarea, loialitatea și prietenia adevărată. Curând, tânărul este primit printre muschetari.

Franța este însă plină de intrigă. Cardinalul Richelieu și misterioasa **Milady de Winter** pun la cale planuri periculoase pentru a slăbi puterea regelui și a reginei **Ana de Austria**. Muschetarii se trezesc prinși într-o misiune riscantă: trebuie să salveze onoarea reginei, care riscă să fie acuzată pe nedrept. D'Artagnan pornește într-o călătorie plină de pericole, trecând prin orașe și lupte grele. Pe drum, își dovedește curajul și devotamentul față de prieteni. Deși obosit și rănit, nu renunță, știind că succesul misiunii depinde de el.

În cele din urmă, adevărul iese la iveală, planurile cardinalului sunt dejucate, iar Milady este învinsă. Muschetarii reușesc să apere onoarea reginei și să dovedească faptul că dreptatea și prietenia sunt mai puternice decât intriga și trădarea.

Regele recunoaște meritele lor, iar d'Artagnan este răsplătit pentru curajul său. Cei patru rămân uniți, gata să înfrunte orice pericol împreună.

Legenda celor Trei Muschetari ne învață că **adevărata putere stă în prietenie, loialitate și curaj**, iar atunci când oamenii se ajută unii pe alții, pot învinge orice obstacol.

6.8. NAȘTEREA STATELOR UNITE ALE AMERICII

Cu mult timp în urmă, pe continentul american, existau **treisprezece colonii** locuite de oameni veniți din Europa, mai ales din Anglia. Acești oameni munceau pământul, construiau orașe și își doreau o viață liberă și dreaptă. Deși trăiau departe, coloniile erau conduse de **regele Angliei**, care impunea legi și taxe fără a-i întreba pe locuitori.

Cu timpul, nemulțumirea a crescut.

Oamenii se plâneau că sunt obligați să plătească taxe mari, dar nu aveau dreptul să participe la decizii. Ei spuneau: „**Nu vrem taxe fără reprezentare!**”. Această nedreptate a aprins scânteia dorinței de libertate.

Un moment important a fost **Boston Tea Party**, când coloniștii, deghizați, au aruncat în mare transporturi de ceai, în semn de protest față de taxele impuse. Regele a răspuns cu pedepse dure, iar conflictele au devenit tot mai aprinse. Curând, a izbucnit un război între coloniști și armata britanică.

În fruntea coloniilor s-a ridicat un om calm și curajos, **George Washington**, ales să conducă armata coloniștilor. Deși soldații săi nu aveau arme bune și nici experiență, ei aveau ceva foarte puternic: **credința în libertate**. Luptele au fost grele, iar iernile aspre, dar armata nu a renunțat.

În anul **1776**, liderii coloniilor s-au adunat și au scris un document foarte important: **Declarația de Independență**. În ea se spunea că toți oamenii sunt egali și au dreptul la viață și libertate. Prin acest document, coloniile anunțau că nu mai recunosc puterea regelui Angliei și se declarau **state libere**.

Războiul a continuat câțiva ani. Cu ajutor primit din alte țări și prin mult sacrificiu, coloniile au reușit să învingă. În cele din urmă, Anglia a recunoscut **independența** noii țări: **Statele Unite ale Americii**.

După război, a apărut o nouă provocare: cum să fie condusă țara. Liderii au scris **Constituția**, un set de legi care stabilea drepturile oamenilor și modul de conducere. **George Washington** a devenit **primul președinte**, fiind respectat pentru cinstea și modestia sa.

Povestea formării Statelor Unite este una despre **curaj, unitate și dorința de libertate**. Oameni simpli au avut puterea să se unească și să creeze un stat nou, bazat pe ideea că legea trebuie să fie dreaptă pentru toți.

Această istorie ne arată că atunci când oamenii cred în valori precum libertatea și dreptatea, pot schimba cursul lumii.

ISBN 978-973-0-43838-3

